

1 Bebeğinizi sırtüstü pozisyon-
da yatırınız ve görüş alanına girerek
göz kontağı kurup adını söyleyiniz.
Bebeğinize sunduğunuz bu görsel
(bebeğinizin sizi görmesi) ve işitsel
(bebeğinizin sizi duyması) uyarılar
sayesinde bebeğiniz varlığını fark
ederek el ve parmaklarını hareket
ettirmeye başlar. Bu aynı zamanda
onun sizinle iletişim kurmak için
kullandığı bir yoldur.

2 Bebeğin uzuvlarıyla gösterdiği
bu tepkiyi bazen başlatabilmek veya
devam ettirmek için yüzünüzü yüzüne
yaklaştırma, konuşmanızı sürdürme,
görebileceği yakınlığa parlak ve sesli
bir çingırağı getirerek sallamaya ihtiyaç
duyulabilir.

3 Bazen bu görsel ve işitsel uya-
rılar el ve parmakları hareket ettirmek
için bebeğinizde yeterli motivasyon sağ-
lamayabilir. Böyle bir durumda bebeği-
nizin avuç içine, parmaklarına ve koluna
hareketi başlatması için fiziksel (dokun-
ma duyusu) uyaran gerekir. Bebeğinizin
el bileğine küçük zil takılması ve hare-
ket ettirilmesi sonucu çıkan sesler onun
el ve parmaklarını daha çok hareket
ettirecek ve parmaklarıyla oynamasına
zemin hazırlayacaktır.

0-3
AY

KAZANIM: K 1.1. El ve parmaklarıyla oynar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- El ve parmaklarını hareket ettirebilme.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz el ve parmaklarıyla oynuyor mu?

Bebeğiniz el ve parmaklarıyla oynuyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Yer minderi (mat).
- Canlı renkte oyuncaklar (örneğin el çingırağı vb.).

UYGULAMA

Bebeğinizi sırtüstü pozisyonda yatırınız ve görüş alanına girerek göz kontağı kurup adını söyleyiniz. Bebeğinize sunduğunuz bu görsel (bebeğinizin sizi görmesi) ve işitsel (bebeğinizin sizi duyması) uyarılar sayesinde bebeğiniz varlığını fark ederek el ve parmaklarını hareket ettirmeye başlar. Bu aynı zamanda onun sizinle iletişim kurmak için kullandığı bir yoldur. Bebeğin uzuvlarıyla gösterdiği bu tepkiyi bazen başlatabilmek veya devam ettirmek için yüzünüzü yüzüne yaklaştırma, konuşmanızı sürdürme, görebileceği yakınlığa parlak ve sesli bir çingırağı getirerek sallamaya ihtiyaç duyulabilir. Bazen bu görsel ve işitsel uyarılar el ve parmakları hareket ettirmek için bebeğinizde yeterli motivasyon sağlamayabilir. Böyle bir durumda bebeğinizin avuç içine, parmaklarına ve koluna hareketi başlatması için fiziksel (dokunma duyusu) uyarar gerekir. Bebeğinizin el bileğine küçük zil takılması ve hareket ettirilmesi sonucu çıkan sesler onun el ve parmaklarını daha çok hareket ettirecek ve parmaklarıyla oynamasına zemin hazırlayacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama sonrası uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için işitsel (örneğin çingırak, çan, zil vb.) ve fiziksel uyarıları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- İşitme yetersizliği olan bebek için görsel (örneğin yüzünüzü yaklaştırma, göz kontağı kurma, renkli ve parlak oyuncakları görüş alanına koymanız vb.) ve fiziksel uyarıları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan bebek için aynı anda hem işitsel (çingırak sesi) hem de görsel uyarıları (göz teması, görüş alanına girme veya renkli oyuncaklar) kullanın ve etkinlik sıklığını artırınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, avuç içine koluna ve parmaklarına daha fazla dokunarak hareketi başlatabilmesi için fiziksel (dokunma duyusu) uyarar veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğiniz sırtüstü yatarken yatağın kenarına sabitlenen ve yukarıdan iple sarkıtılan renkli ve ses çıkartan oyuncakların dönmesi kol ve bacaklarını simetrik, ritmik ve ardışık olarak hareket ettirmeye yardımcı olur.
- Bebeğiniz sırtüstü yatarken farklı müziklerle, aydınlatma seçenekleriyle, farklı ortamlarda ve farklı kişilerle olma fırsatı sunarak hangisinde daha çok davranışı sergilediğini gözlemleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz sizin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğunuz durumlarda ağlayarak sizin duygusal durumunuza tepki verir mi?

Bebeğiniz siz kızgın ama bağırmadan konuştuğunuzda, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğunuz durumlarda ağlayarak sizin duygusal durumunuza tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizin kızgın ama bağırmadan konuşmanıza, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçiniz.

1 Bebeğinizin görüşü bu yaş döneminin başında bulanık olacaktır ve çok hızlı olmaması kaydıyla hareket eden şeyleri daha rahat görecektir. Bebek sırtüstü pozisyondayken görüş alanına girerek göz kontağı kurup bebeğinize ismi ile hitap ediniz ve gülümseyiniz. Elinize aldığınız parlak ve renkli çingirak gibi bir oyuncak bebeğinizin göz hizasından 15-20 cm yukarıdan sallayarak bebeğinize görsel (bebeğinizin oyuncakı görmesi) ve işitsel (bebeğinizin oyuncakın sesini duyması) uyarılar veriniz. Sunduğunuz bu uyarılar sayesinde bebeğinizin oyuncakın varlığını fark ederek el ve parmaklarıyla uzanarak oyuncakı dokunmaya çalışması beklenir.

2 Bazen bunun için konuşmanızı sürdürmeniz, oyuncakı göz hizasına yaklaştırıp uzaklaştırmanız gibi uyarılara ihtiyaç duyulabilir. Bazen bu yaptıklarınız, bebeğinizin el ve parmakları ile yukarıdaki bir nesneye dokunması için yeterli motivasyon sağlamayabilir. Böyle bir durumda oyuncakı bebeğinize daha fazla yaklaştırmak ya da dokundurmak, sunduğunuz oyuncakı değiştirmek, bebeğinizin avuç içine veya koluna dokunarak hareketi başlatması için fiziksel (dokunma duygusu) uyarı sunmak, bebeği mutlu edecek ya da heyecanlandıracak (örneğin gıdıklamak vb.) hareketlerle tekrar motivasyonunu sağlamak gerekir. Bebeğinizin nesneye dokunmak için başlattığı girişimlerde, coşkunuzu artırmamız onun motivasyonunu artıracaktır. Bebeğinize daha fazla yaşantı sunabilmek için yatağına ya da arabasına farklı nesnelere asabilirsiniz.

0-3
AY

KAZANIM: K 1.2. Sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunur.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- El ve parmaklarını hareket ettirebilme.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunur mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunursa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Yer minderi (mat).
- Canlı renkte oyuncaklar (örneğin çingirak vb.).

UYGULAMA

Bebeğinizin görüşü bu yaş döneminin başında bulanık olacaktır ve çok hızlı olmaması kaydıyla hareket eden şeyleri daha rahat görecektir. Bebek sırtüstü pozisyondayken görüş alanına girerek göz kontağı kurup bebeğinize ismi ile hitap edin ve gülümseyiniz. Elinize aldığınız parlak ve renkli çingirak gibi bir oyuncakı bebeğinizin göz hizasından 15-20 cm yukarıdan sallayarak bebeğinize görsel (bebeğinizin oyuncakı görmesi) ve işitsel (bebeğinizin oyuncakın sesini duyması) uyarılar veriniz. Sunduğunuz bu uyarılar sayesinde bebeğinizin oyuncakın varlığını fark ederek el ve parmaklarıyla uzanarak oyuncakı dokunmaya çalışması beklenir. Bazen bunun için konuşmanızı sürdürmeniz, oyuncakı göz hizasına yaklaştırıp uzaklaştırmanız gibi uyarılara ihtiyaç duyulabilir. Bazen bu yaptıklarınız, bebeğinizin el ve parmakları ile yukarıdaki bir nesneye dokunması için yeterli motivasyon sağlamayabilir. Böyle bir durumda oyuncakı bebeğinize daha fazla yaklaştırmak ya da dokundurmak, sunduğunuz oyuncakı değiştirmek, bebeğinizin avuç içine veya koluna dokunarak hareketi başlatması için fiziksel (dokunma duyusu) uyarı sunmak, bebeği mutlu edecek ya da heyecanlandırarak (örneğin gıdıklamak vb.) hareketlerle tekrar motivasyonunu sağlamak gerekir. Bebeğinizin nesneye dokunmak için başladığı girişimlerde, coşkunuzu artırmanız onun motivasyonunu artıracaktır. Bebeğinize daha fazla yaşantı sunabilmek için yatağına ya da arabasına farklı nesnelere asabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında bebeğinizin dikkatinin sizin ve oyuncakın üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun yumuşak, sevecen ve coşkulu olması gerektiğini unutmayınız.
- Uygulama sırasında bebeğinizin sizi rahat izleyebileceği biçimde yüz yüze bir pozisyonda olduğunuzdan emin olunuz.
- Uygulama sonrası uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.
- Yatağına ya da pusetine asılan oyuncakların sağlam olmasına ve bebeğin bakış açısına uygun asılmasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için kartın ön yüzünde açıklanan işitsel (çingirak, çan, zil vb.) ve fiziksel uyarıları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- İşitme yetersizliği olan bebek için kartın ön yüzünde açıklanan görsel (yüzününü yaklaştırma, göz kontağı kurma, renkli ve parlak oyuncakları görüş alanına koymanız vb.) ve fiziksel uyarıları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan bebek için aynı anda hem işitsel (çingirak sesi) hem de görsel uyarıları (göz teması, görüş alanına girme veya renkli oyuncaklar) kullanın ve etkinlik sıklığını artırınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için avuç içine, koluna, ayak tabanına veya bacağına daha fazla dokunarak hareketi başlatması için fiziksel (dokunma duyusu) uyarı sunulmalıdır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Yatağa bağlanan renkli oyuncakların hareket etmesi bebeğin ilgisini artıracaktır. Bu hareketi bir kişi rüzgar ya da oyuncakı kendi motoru ile sağlayıp nesneye dokunmasına yardımcı olacaktır.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunuyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunursa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin çevresindekileri keşfetme aşamasında pek çok nesneyi eline alma, ağızına götürme ve fırlatma gibi davranışlar sergilerler. Fırlatma davranışı hareketin sonuçlarını görme ve bundan motive olarak tekrarlanmaya elverişlidir. Fırlatıldığında tekrarlı seken ve her sektiğinde ses çıkarak fırlatmayı pekiştiren pinpon topu gibi nesnelere bebeğinizin ilgisini çeker. Bebeğinizin sizi göreceği bir yerden pinpon topunu masa veya seramik gibi sert bir zemine fırlatarak model olunuz ve topun tekrarlı hareketleri ve sesleri çıkarmasını sağlayınız.

2 Bebeğiniz sizi ve topu izledikten hemen sonra pinpon toplarını uzanıp kavrayacağı yere yerleştirerek bebeğini topu alması için teşvik ediniz.

3 Topu alır almaz sizde bir top alıp masa üzerine veya yere yeniden fırlatınız ve topun ses çıkarmasını sağlayınız. Böylelikle bebeğiniz sizi model alarak elindeki topu fırlatıp topun sekme hareketleri sonucu çıkaracağı sesleri kendisi de çıkartmaya çalışacaktır.

4-6
AY

KAZANIM : EB 2.1. Elindeki bir nesneyi gelişigüzel fırlatır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz elindeki bir nesneyi gelişigüzel fırlatıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde elindeki bir nesneyi gelişigüzel fırlatıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Buruşturulmuş kâğıtlar.

UYGULAMA

Bebeğinizin çevresindekileri keşfetme aşamasında pek çok nesneyi eline alma, ağızına götürme ve fırlatma gibi davranışlar sergilerler. Fırlatma davranışı hareketin sonuçlarını görme ve bundan motive olarak tekrarlanmaya elverişlidir. Fırlatıldığında tekrarlı seken ve her sektiğinde ses çıkararak fırlatmayı pekiştiren pinpon topu gibi nesnelere bebeğinizin ilgisini çeker. Bebeğinizin sizi göreceği bir yerden pinpon topunu masa veya seramik gibi sert bir zemine fırlatarak model olunuz ve topun tekrarlı hareketleri ve sesleri çıkarmasını sağlayınız. Bebeğiniz sizi ve topu izledikten hemen sonra pinpon toplarını uzatıp kavrayacağı yere yerleştirerek bebeğini topu alması için teşvik ediniz. Topu alır almaz sizde bir top alıp masa üzerine veya yere yeniden fırlatınız ve topun ses çıkarmasını sağlayınız. Böylelikle bebeğiniz sizi model alarak elindeki topu fırlatıp, topun sekme hareketleri sonucu çıkaracağı sesleri kendisi de çıkartmaya çalışacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Belirli bir hedef gözetmeksizin farklı dokuda ve renklerde nesnelere farklı yükseklikten fırlatarak etkinliği çeşitlendirebilirsiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

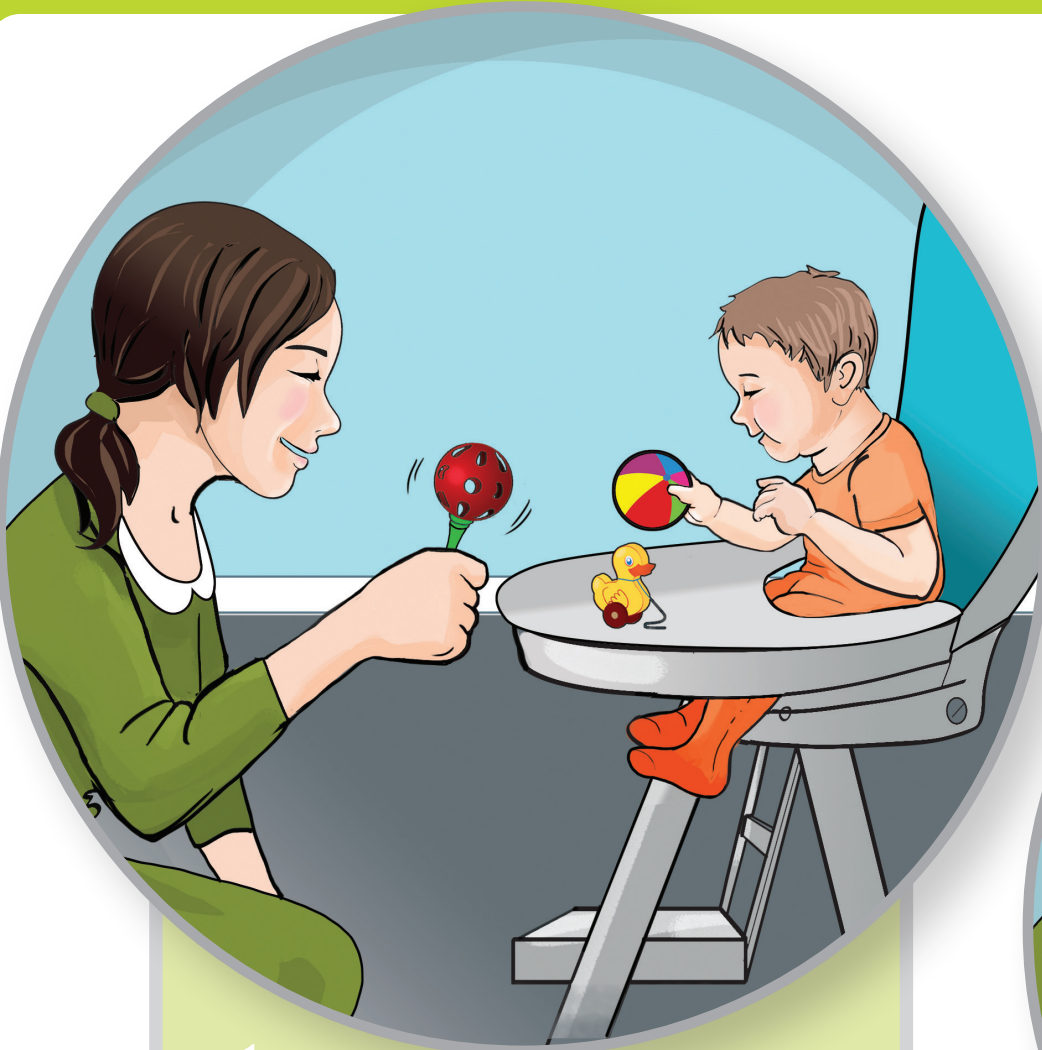
- Görme yetersizliği olan bebek için nesneyi doğru bir şekilde kavraması için yardım sunun.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için fiziksel yardıma (örneğin topu tutması için parmakların iç yüzeyine topu dokundurmak, fırlatmak için el bileği ve parmakların dış kısmını elle sıvazlama) ve sık tekrara ihtiyaç duyulmaktadır.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz elindeki bir nesneyi gelişigüzel fırlatır mı?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca elindeki bir nesneyi gelişigüzel fırlatırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

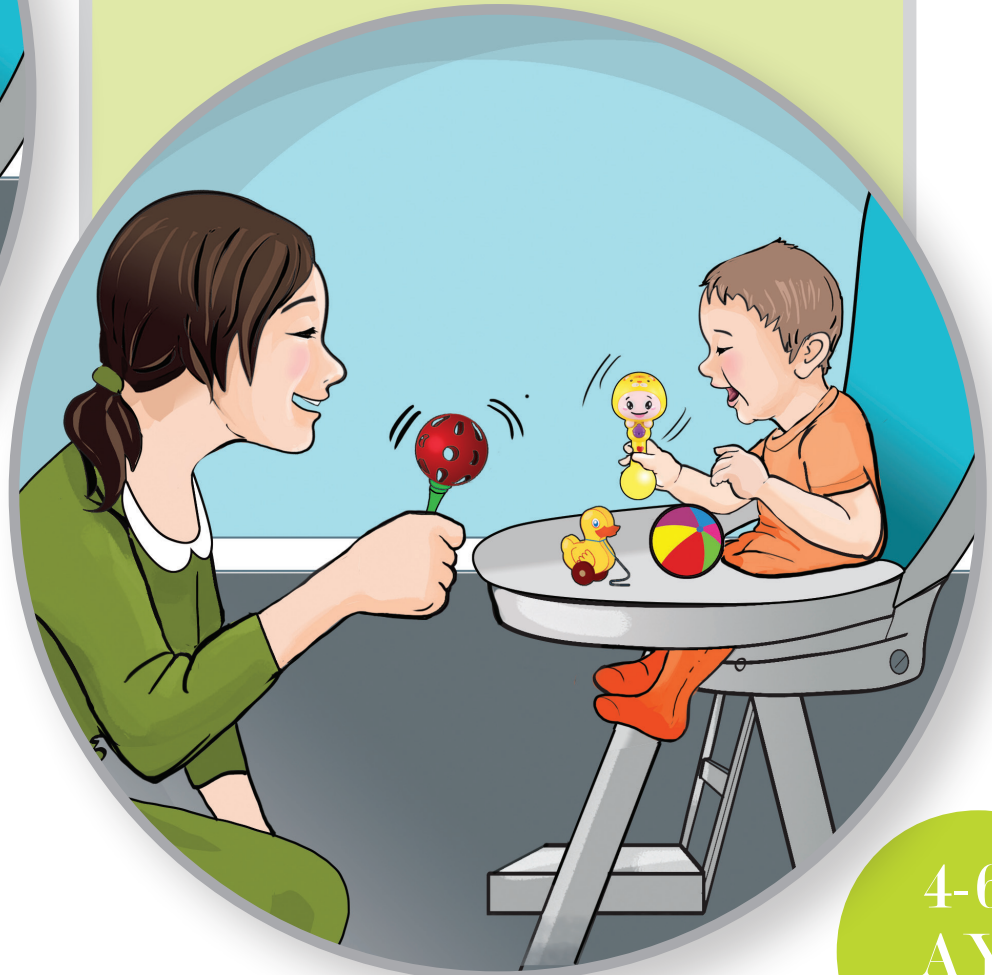

1

Bebeğiniz sesli oyuncaklarla oynarken ona eşlik edebilirsiniz ve model olabilirsiniz.

2

Onunla çeşitli ses çıkarma oyunları oynayarak ellerini daha bilinçli kullanmasına fırsat sağlayabilirsiniz. Örneğin çingırağı sizinle birlikte sallaması, bebeğiniz sallarken onu şarkılarla ya da ritmik sayma ile eşlik etmeniz hoşuna gidecektir.

4-6
AY

KAZANIM : EB 2.2. Elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapıyor mu?

Bebek dört denemenin üçünde elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Ses çıkaran oyuncaklar/nesnelere (örneğin çingirak vb.).

UYGULAMA

Bebekler rastlantı eseri gördükleri ellerinin kendilerine ait olduklarını ilk başta bilemezler. Aslında bir şeye uzanıp tutmak bebekler için karmaşık bir iştir ve ona ne kadar başarılı yaşantı sunarsanız bunu o kadar çabuk öğrenecektir. İlk olarak bebeğin eliyle çingırağı ayırt etmeyi öğrenmesi gereklidir. Bebeğiniz bu dönemde ellerini daha ustaca kullanmayı öğrenecektir. Ayrıca avucun içiyle nesneyi kavramayı öğrenen bebeğiniz çok hızlı bir şekilde iki eliyle bir nesneyi kavramayı, bileğinden güç almayı, parmaklarını kullanarak nesneyi kavramayı öğrenecektir. Bu süreçte bebeğinize farklı sesler çıkaran oyuncaklar almanız gerekmektedir. Bebeklerin sesleri nesnelere çok daha kolay fark ettiklerini unutmayın. Bebeğiniz sesli oyuncaklarla oynarken ona eşlik edebilirsiniz ve model olabilirsiniz. Onunla çeşitli ses çıkarma oyunları oynayarak ellerini daha bilinçli kullanmasına fırsat sağlayabilirsiniz. Örneğin çingırağı sizinle birlikte sallaması, bebeğiniz sallarken onu şarkılarla ya da ritmik sayma ile eşlik etmeniz hoşuna gidecektir.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası uygulamayı gün içinde sık sık farklı ortamlarda tekrarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğiniz ile çıktığınız yolculuklarda (örneğin arabada, bahçede, parkta vb.) yanınıza bebeğinizin sallayabileceği oyuncaklar almayı unutmayınız. Bebeğiniz farklı ortam ve zamanlarda nesnelere sallama davranışını yerine getirerek hem daha fazla yaşantı fırsatı bulacak hem de eğlenecektir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, el bileği ve üzerinden yardım sunmanıza ve sık tekrara ihtiyaç duyulmaktadır.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi bir Őeylere uzanıp tutmaya aşırtmak çok tekrar ve sabır gerektirir. Bebeğinizin çeşitli nesnelere ilgilenmesi için sırt üstü pozisyondan başlayarak tüm duruş pozisyonlarında ona çeşitli nesnelere fırsatlar sunmalısınız. Bebeğin en rahat iletişim pozisyonu olan sırtüstü pozisyondayken görüş alanına girerek göz kontağı kurup adını söyleyiniz. Ona uzattığınız çıngırağı görene kadar önünde sallayınız. Ellerini uzattığında çıngırağı hafifçe avucuna dokundurunuz. Bu durumda bebeğiniz parmaklarını doğrudan çıngırağın üzerine kapatacaktır.

2 Aynı adımları tekrar ederek uygulamayı bebeğiniz sola/sağa yatar pozisyonda veya sizin kucağınızda otururken de tekrar ediniz. Etkinlikleri ne kadar çok farklı materyal kullanarak yaparsanız bebeğinize o kadar zengin bir yaşantı sunmuş olursunuz. İlk başta bebeğinizin ilgi süresi sınırlı olacaktır, bu sebeple bebeğinizle bir dakika bu Şekilde oynadıktan sonra ara verip nesne olmaksızın ona dokunmanız, konuşmanız, eğlendirici hareketlerle onu tekrar motive etmeniz gerekebilir.

4-6
AY

KAZANIM : K 1.3. Çeşitli pozisyonlardayken nesnelere uzanır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.2. Sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunur.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz çeşitli pozisyonlardayken nesnelere uzanıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde çeşitli pozisyonlardayken nesnelere uzanıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Yer minder (mat).
- Canlı renklerde bebeğinizin sevdiği işitsel ve görsel uyaran verebilen oyuncaklar (örneğin çingirak vb.).

UYGULAMA

Bebeğinizi bir şeye uzanıp tutmaya alıştırmak çok tekrar ve sabır gerektirir. Bebeğinizin çeşitli nesnelere ilgilenmesi için sırt üstü pozisyondan başlayarak tüm duruş pozisyonlarında ona çeşitli nesnelere fırsatlar sunmalısınız. Bebeğin en rahat iletişim pozisyonu olan sırtüstü pozisyondayken görüş alanına girerek göz kontağı kurup adını söyleyiniz. Ona uzattığınız çingırağı görene kadar önünde sallayınız. Ellerini uzattığında çingırağı hafifçe avucuna dokunduruz. Bu durumda bebeğiniz parmaklarını doğrudan çingırağın üzerine kapatacağıdır. Çingırağı bebeğinizin elindeyken de sallayınız, böylece onu avucunda tuttuğunu fark edecektir. Kendi elindeki çingırağı unutabileceği için sık sık çingırağı sallayarak uzanmasını isteyebilirsiniz. Aynı adımları tekrar ederek uygulamayı bebeğiniz sola/sağa yatar pozisyonda veya sizin kucağınızda otururken de tekrar ediniz. Etkinlikleri ne kadar çok farklı materyal kullanarak yaparsanız bebeğinize o kadar zengin bir yaşantı sunmuş olursunuz. İlk başta bebeğinizin ilgi süresi sınırlı olacaktır, bu sebeple bebeğinizle bir dakika bu şekilde oynadıktan sonra ara verip nesne olmaksızın ona dokunmanız, konuşmanız, eğlendirici hareketlerle onu tekrar motive etmeniz gerekebilir.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında bebeğinizin dikkatinin sizin ve oyuncuğun üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin nesneye uzandığında önceleri vuracak sonra tutmaya çalışacaktır. Dolayısıyla önceleri vurduğunda dönecek ya da ses çıkaracak nesnelere ilerleyen zamanlarda daha sabit duran tutması kolay nesnelere bebeğiniz tercih ederek uzanmaya teşvik ediniz.
- Bebeğinizin, parklarda, bahçelerde ağaç yaprağına uzanma gibi doğal ortamda dokunabilmek için uzanmayı gerektiren nesnelere dikkatini çekebilirsiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için işitsel (örneğin çingirak, çan, zil vb.) ve fiziksel uyaranları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- İşitme yetersizliği olan bebek için görsel (örneğin renkli ve parlak oyuncakları görüş alanına koymaz vb.) ve fiziksel uyaranları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için avuç içine, koluna, ayak tabanına veya bacağına daha fazla dokunarak hareketi başlatması için fiziksel (dokunma duygusu) uyaran sunun. Gerektiğinde el veya dirsek üzerinden el teması sunarak uzanmasına yardım sağlanabilir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz çeşitli pozisyonlardayken nesnelere uzanıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca çeşitli pozisyonlardayken nesnelere uzanıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi bir Őeylere uzanıp tutmaya alıştırmak çok tekrar ve sabır gerektirir. Bebeğiniz bu dönemde sesli, iŐıklđ, parlak renkli nesnelere daha çok tercih edecektir. Yavaş yavaş oturur pozisyon ve yüzüstü pozisyona geçiş yaparsa da uzanma davranışını daha kolay sergileyebilmesi için ilk başta yüzüstü pozisyonu tercih edebilirsiniz. Bebeğiniz bu dönemde duran nesnelere ve sesin yönünü daha net ayırt edecektir. Bebeğinizin dikkatini göz hizasından ortalama 15-20 cm uzakta sallandırdđđınız sesli, iŐıklđ gibi oyuncacağa/nesneye çekmeye çalışınız. Ardından nesneyi bebeğinize yaklaştırarak alması için teşvik ediniz.

2 Şayet bebeğiniz nesneyi almak için harekete geçmiyorsa ya da almak istediği halde nesneyi tutamıyorsa nesneyi daha da yakınlaŐtırarak avucunun içine dokundurabilirsiniz ve gerekirse elinden tutarak nesneyi kavramasını sağlayabilirsiniz. Nesneyi ağzına almasına ve sallamasına kısa bir süre izin verdikten sonra tekrar elinden alarak uzanmasını isteyiniz.

3 Her hafta bebeğiniz ile nesne arasındaki mesafeyi artđrarak ondan biraz daha uzanmasını isteyiniz. Bebeğiniz ne kadar farklı pozisyonda (örneğin yatış ve destekle oturma pozisyonu vb.) olursa ve kullandığınız nesnelere ne kadar değişik olursa bebeğinize kavramaya ilişkin o kadar zengin bir yaŐantđ sunmuş olursunuz.

4-6
AY

KAZANIM : K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.2. Sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunur.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz uzandığı nesnelere kavriyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde uzandığı nesnelere kavriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin ilgisini çeken oyuncaklar/nesnelere.

UYGULAMA

Bebeğinizi bir şeye uzanıp tutmaya alıştırmak çok tekrar ve sabır gerektirir. Bebeğiniz bu dönemde sesli, ışıklı, parlak renkli nesnelere daha çok tercih edecektir. Yavaş yavaş oturur pozisyon ve yüzüstü pozisyona geçiş yapsa da uzanma davranışını daha kolay sergileyebilmesi için ilk başta yüzüstü pozisyonu tercih edebilirsiniz. Bebeğiniz bu dönemde duran nesnelere ve sesin yönünü daha net ayırt edecektir. Bebeğinizin dikkatini göz hizasından ortalama 15-20 cm uzakta sallandırdığınız sesli, ışıklı gibi oyuncakla/nesneye çekmeye çalışınız. Ardından nesneyi bebeğinize yaklaştırmak için teşvik ediniz. Şayet bebeğiniz nesneyi almak için harekete geçmiyorsa ya da almak istediği hâlde nesneyi tutamıyorsa nesneyi daha da yaklaştırmak avucunun içine dokundurabilirsiniz ve gerekirse elinden tutarak nesneyi kavramasını sağlayabilirsiniz. Nesneyi ağzına almasına ve sallamasına kısa bir süre izin verdikten sonra tekrar elinden tutmasını isteyiniz. Her hafta bebeğiniz ile nesne arasındaki mesafeyi artırarak ondan biraz daha uzanmasını isteyiniz. Bebeğiniz ne kadar farklı pozisyonda (örneğin yatış ve destekle oturma pozisyonu vb.) olursa ve kullandığınız nesnelere ne kadar değişik olursa bebeğinize kavramaya ilişkin o kadar zengin bir yaşantı sunmuş olursunuz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin nesneye uzandığında önceleri vuracak sonra tutmaya çalışacaktır. Dolayısıyla önceleri vurduğunda dönecek ya da ses çıkaracak nesnelere ilerleyen zamanlarda daha sabit duran, tutması kolay nesnelere tercih etmeniz önerilir.
- Kavramasını istediğiniz nesne ve oyuncaklar kaygan ya da çok hareketli olursa bebeğiniz kavramada yeterli başarıyı gösteremeyebilir. Bu durumda uzanması gereken nesneyi dikkatli seçebilir ve kavraması kolay olan nesneyi bebeğiniz önce sizin elinizde görürse, bebeğinizin nesneye uzanmak için yeni hamleler yapacaktır.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için (örneğin çingirak, çan, zil vb.) ve fiziksel uyarıları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- İşitme yetersizliği olan bebek için kartın ön yüzünde açıklanan görsel (örneğin renkli ve parlak oyuncakları görüş alanına koymak vb.) ve fiziksel uyarıları (parmaklarla veya oyuncakla dokunma) kullanarak kazanım sağlanabilir.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan bebek için aynı anda hem işitsel (çingirak sesi) hem de görsel uyarıları (göz teması, görüş alanına girme veya renkli oyuncaklar) kullanın ve etkinlik sıklığını artırınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için avuç içine, koluna, ayak tabanına veya bacağına daha fazla dokunarak hareketi başlatması için fiziksel (dokunma duyusu) uyarı sunun. Gerektiğinde bebeğinizin el bileği veya parmakları üzerinden sunacağınız temas ile kavrama başlatılabilir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz uzandığı nesnelere kavriyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca uzandığı nesnelere kavriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 El-göz koordinasyonunun artmaya başladığı bu dönemde ellerini bilinçli olarak birleştirse de avuç içine dokunana kadar nesnelere kavrayamaz ve nesneyi avucuna iterek kavramak için parmaklarını ustaca kullanamaz. Bu süreçte ellerini tek tek kullanmayı tercih edecek olan bebeğinizi oturur pozisyona getirdikten sonra veya kucağınıza oturttuğunuzda iki elini de kullanmaya teşvik etmek için ona doğru bir top uzatabilirsiniz.

2 Bebeğiniz acıktığında iki kulplu veya büyük ebatlı biberon vermek her iki elle kavramayı deneyimlemesi için gerekebilir.

4-6
AY

KAZANIM : K 1.5. Her iki eliyle bir nesneyi kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.2. Sırtüstü pozisyondayken göz hizasından ortalama 15-20 cm yukarıda olan nesnelere uzanarak el ve parmaklarıyla dokunur.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz her iki eliyle bir nesneyi kavırıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde her iki eliyle bir nesneyi kavırırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Jimlastik topu ya da aynı büyüklükte ve farklı dokuda toplar.
- Kulplu oyuncaklar/nesnelere.
- Pelüş oyuncaklar.

UYGULAMA

El-göz koordinasyonunun artmaya başladığı bu dönemde ellerini bilinçli olarak birleştirse de avuç içine dokunana kadar nesnelere kavrayamaz ve nesneyi avucuna iterek kavramak için parmaklarını ustaca kullanamaz. Bu süreçte ellerini tek tek kullanmayı tercih edecek olan bebeğinizi oturur pozisyona getirdikten sonra veya kucağınıza oturttuğunuzda iki elini de kullanmaya teşvik etmek için ona doğru bir top uzatabilirsiniz. Bebeğiniz acıktığında iki kulplu veya büyük ebatlı biberon vermek her iki elle kavramayı deneyimlemesi için gerekebilir.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- İçinde parlak parçaların olduğu şeffaf toplar ya da farklı dokudaki toplar, çingiraklar bebeğinizin daha fazla dikkatini çekecektir ve iki eliyle tutup izleme olasılığını artıracaktır.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için işitsel (örneğin çingirak, çan, zil vb.) oyuncaklar ve el teması sunarak (fiziksel yardım) büyük nesnelere tutturmak her iki elle nesne kavramaya yardımcı olabilir.
- İşitme yetersizliği olan bebek için görsel (renkli ve parlak) oyuncakları görüş alanına koymaz her iki elle nesne kavramaya yardımcı olabilir.
- Zihinsel yetersizlik veya otizm riski olan bebek için aynı anda hem işitsel (çingirak sesi) hem de görsel uyarıları (görüş alanına girme veya renkli oyuncaklar) kullanma her iki elle nesne kavramaya yardımcı olabilir.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için el teması sunmak (el bileği veya parmaklar üzerinden fiziksel yardım) her iki elle nesne kavramaya yardımcı olabilir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz her iki eliyle bir nesneyi kavırıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca her iki eliyle bir nesneyi kavırırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

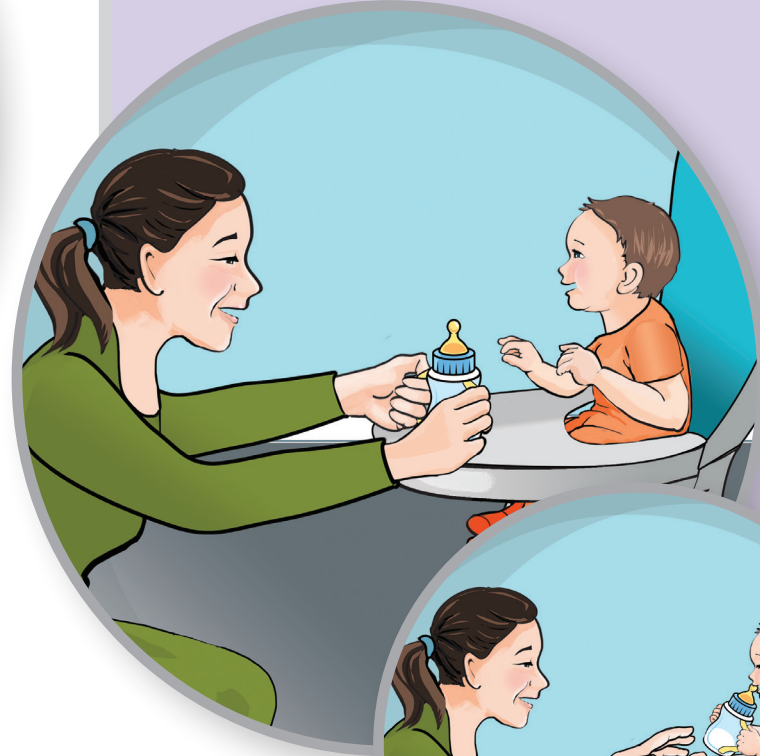

1 Bebeğinize biberon ya da suluk verirken iki eliyle aynı anda tutması için onu yönlendirebilirsiniz. Uzatmış olduğunuz nesneyi bebeğiniz tek eli ile tutarsa ikinci elini uzatana kadar nesneyi bırakmadan bekleyin, bu esnada bebeğinizin diğer elini uzatması için sözel ya da fiziksel yardım da bulunabilirsiniz.

2

Çift kulplu bir nesneyi bebeğinizin iki elini aynı rahatlıkta uzatabileceği noktaya yani göğsünün 5-10 cm yakınına ve karđıdan uzatınız. Nesneyi uzatırken sizin de kulplarından iki elinizle tutmanız bebeğinize doğru bir model olacaktır.

7-9
AY

KAZANIM: EB 2.3. Çift kulplu nesnelere her iki eliyle kulplarından tutarak ağızına götürür.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.5. Her iki eliyle bir nesneyi kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz çift kulplu nesnelere her iki eliyle kulplarından tutarak ağızına götürüyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde çift kulplu nesnelere her iki eliyle kulplarından tutarak ağızına götürüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çift kulplu küçük plastik süzgeç, çift kulplu biberon gibi nesnelere.

UYGULAMA

Bebekler yaklaşık 7. aydan itibaren iki elini aynı anda kullanmaya çalışırlar. Her iki elini aynı anda bilinçli bir şekilde kullanmak bebeğinizin ellerini daha ustaca kullanmasını sağlayacaktır. Her başarıyı bir başkası takip edecektir. İki elini birlikte kullanmayı öğrendiğinde bir elini aktif olarak kullanmaya başlarken diğerini saklamak, tutunmak ve denge sağlamayı başaracaktır. Bu dönemde oyuncak portföyünde mutlaka bebeğinizin iki eliyle aynı anda tutabileceği nesnelere ve oyuncaklar bulundurulmalıdır. Bebeğinize biberon ya da suluk verirken iki eliyle aynı anda tutması için onu yönlendirebilirsiniz. Uzatmış olduğunuz nesneyi bebeğiniz tek eli ile tutarsa ikinci elini uzatana kadar nesneyi bırakmadan bekleyiniz. Bu esnada bebeğinizin diğer elini uzatması için sözel ya da fiziksel yardım da bulunabilirsiniz. Çift kulplu bir nesneyi bebeğinizin iki elini aynı rahatlıkla uzatabileceği noktaya yani göğsünün 5-10 cm yakınına ve karşıdan uzatınız. Nesneyi uzatırken sizin de kulplarından iki elinizle tutmanız bebeğinize doğru bir model olacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için fiziksel yardımla etkinliği yaptırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için çift kulplu ile tutması için el bileği ve parmaklar üzerinden yardım sunabilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Yanınızda taşıyabileceğiniz bebeğinizin iki tarafından da aynı anda tutabileceği oyuncakları tercih edebilirsiniz. Örneğin sürekli yanınızda taşımanız gerekli olan suluğun çift kulplu olanını tercih edebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz çift kulplu nesnelere her iki eliyle kulplarından tutarak ağızına götürüyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca çift kulplu nesnelere her iki eliyle kulplarından tutarak ağızına götürüyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğiniz eline aldığı bir nesneyi tanımak için bir yere vurup ses çıkarmayı öğrendikten sonra bunu çift elle de denemek isteyecektir. Önceleri tutması kolay (gövdesi küçük, baş kısmı büyük) ses çıkaran mini müzik araçlarını (örneğin zilli tefler, çingiraklar, küçük marakaslar vb.) kullanmanız onun başarılı olma ve eğlenme ihtimalini artıracaktır.

2 Denemeler esnasında bebeğiniz çok zorlanırsa ya da istediğiniz hareketleri yapmazsa her iki elinizi bebeğinizin elleri arkasına yerleştirerek nesnelere birbirine vurmasına yardımcı olabilirsiniz. Bebeğiniz nesnelere birbirine temas etmesi ile ortaya bir ses çıktığını fark eder etmez yeni bir deneme yapmak isteyecektir.

3 Bu yeni denemede yardımınızı azaltarak etkinliği bağımsız başlatmasına fırsat tanıyınız.

7-9
AY

KAZANIM: EB 2.6. Her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vurur.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vuruyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vuruyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Küpler, lego parçaları gibi küçük nesnelere/oyuncaklar.
- Tahta kaşık gibi birbirine vurunca ses çıkaran güvenli nesnelere.

UYGULAMA

Bebeğiniz eline aldığı bir nesneyi tanımak için bir yere vurup ses çıkarmayı öğrendikten sonra bunu çift elle de denemek isteyecektir. Her iki elindeki nesnelere birbirine denk getirebilmek aslında bebek için çok zor bir el-göz koordinasyonu içermektedir. Bu beceri için bebeğiniz ile birlikte çok sayıda deneme yapmanız ve ona destek olmanız gerekebilir. Önceleri tutması kolay (gövdesi küçük, baş kısmı büyük) ses çıkaran mini müzik araçlarını (örneğin zilli tefler, çingiraklar, küçük marakaslar vb.) kullanmanız onun başarılı olma ve eğlenme ihtimalini artıracaktır. Gitgide nesnelere küçültmeniz ustalığını artıracaktır. Önceleri iki büyük nesne, sonra bir büyük bir küçük nesne ve ardından iki küçük nesne ile uygulamalar yapabilirsiniz. Bebeğinizin sevdiği bir şarkıyı açarak ya da söyleyerek dans ederek bu esnada bebeğinizin mini müzik araçları ile şarkıya eşlik ediniz. Bebeğinizin ilgisini çektiğinizde hemen ona da mini müzik araçlarından vererek bakışlarınızla ondan tempo tutmasını isteyiniz. Denemeler esnasında bebeğiniz çok zorlanırsa ya da istediğiniz hareketleri yapmazsa her iki elinizi bebeğinizin elleri arkasına yerleştirerek nesnelere birbirine vurmaya yardımcı olabilirsiniz. Bebeğiniz nesnelere birbirine temas etmesi ile ortaya bir ses çıktığını fark eder etmez yeni bir deneme yapmak isteyecektir. Bu yeni denemede yardımınızı azaltarak etkinliği bağımsız başlatmasına fırsat tanıyınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için çingiraklı veya ses çıkartan nesnelere veriniz. Başlangıçta fiziksel yardımla hareketi yaptırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için her iki eliyle tuttuğu nesnelere birbirine vurabilmesi için eline, koluna ya da omuzuna fiziksel bir uyarıda bulunmanız gerekebilir. Her iki eli gövde ortasında birbirine yakın pozisyonlama etkinlik başarısını artıracaktır.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan bebek için daha fazla sayıda model olma, fiziksel yardım, sözel yönlendirme, sık tekrar ve abartılı övgüler kullanmanız gerekebilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vurmaya farkı büyüklük, ağırlık ve dokularda nesnelere ile uygulamayı tekrar edebilirsiniz.
- Uygulamayı bebeğinizin arkasına geçip ellerinin üzerinden hafifçe tutup iki küçük nesneyi birbirine birlikte vurabilir ve bir taraftan da şarkı söyleyerek bir tempo tutabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vuruyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vuruyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğiniz bu dönemde nesnelere bütün parmaklarıyla kavramayı öğrenecektir ve incelemek için ağızına götürecektir. Ellerini daha ustaca kullanmayı öğrendikçe hareketleri de çeşitlenecektir.

2 Bu dönemde genel olarak nesnelere ağızına götürüp yere vursa da bir süre sonra bazılarını parmaklarıyla temas ettirecek, kurcalayacak ya da okşayacaktır.

7-9
AY

KAZANIM: EB 2.4. Eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağzına götürür veya onu bir yere vurarak ses çıkarır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.
- EB 2.2. Elindeki nesneyi art arda sallayarak ses tekrarı yapar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağzına götürüyor veya onu bir yere vurarak ses çıkarıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağzına götürür veya onu bir yere vurarak ses çıkarırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin ilgisini çeken oyuncaklar/nesnelere.

UYGULAMA

Bebeğiniz bu dönemde nesnelere bütün parmaklarıyla kavramayı öğrenecektir ve incelemek için ağzına götürecektir. Ellerini daha ustaca kullanmayı öğrendikçe hareketleri de çeşitlenecektir. Bu dönemde genel olarak nesnelere ağzına götürüp yere vursa da bir süre sonra bazılarını parmaklarıyla temas ettirecek, kurcalayacak ya da okşayacaktır. Vurma davranışından ve çıkan sestense hoşlanan bebeğinizin güvenliği için yumuşak bir oyun menderi kullanmanız uygun olacaktır. Ayrıca nesnelere farklı yüzeylere (örneğin davul, tencere vb.) vurmasını sağlayacak şekilde oynayabilirsiniz. Bebeğinizin yanına bir sepette bir miktar oyuncak koyunuz. Uzanabileceği uzaklığa da plastik bir kova, tahta bir nihalet, tahta kaşık, küçük alüminyum bir tencere ve mender koyunuz. Oyuncak sepetinden aldığınız oyuncakları her birine vururken çıkardığı seslerle ilgili yorumlar yapabilirsiniz. Özellikle çıkan sesler karşısında şaşırma, eğlenme, jest ve mimikleri kullanmanız ve sesinizi alçaltıp yükseltmeniz bebeğinizin ilgisini artıracaktır. Bebeğinizin ağzına götürdüğü nesnelere güvenlik açısından tehlike oluşturmayacaksa ona engel olmayınız. Bebeğiniz eline aldığı şeyleri incelemek için sık sık ağzına götüreceği bu dönemde tehlikeli olacak nesnelere ortadan kaldırmaz ve güvenilir oyuncak markalarını tercih etmeniz oldukça önemlidir.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Bebeğinizin yutabileceği kadar küçük nesnelere ağzına götürmesine izin vermeyiniz.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası çevrede bebeğinizin güvenliğini riske sokabilecek çok küçük nesnelere topladığından emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için farklı yüzey dokusuna sahip nesnelere tercih ederek dokunma duygusunu daha aktif kullanmasına yardımcı olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için elindeki nesneyi vurabileceği bir zemini (örneğin tepsi, davul vb.) temin edip bebeğinize yaklaştırmanız vurma ihtimalini artırabilir. Bebeğin anne kucağında veya mama sandalyesinde iyi bir gövde dengesi sağlanarak oturtulması ilgili el becerisindeki başarısını artıracaktır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Nesnelere vurarak ses çıkarma becerisini geliştirmek için farklı büyüklük, ağırlık ve dokularda nesnelere ve yüzeylere ile uygulamayı tekrar edebilirsiniz.
- Ev içindeki nesnelere yanı sıra doğadaki nesnelere de yararlanabilirsiniz. Bebeğinizin nesnelere keşfi için elinde evirip çevirmesi, bir yere vurup çıkardığı sesi dinlemesi gerekebilecektir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağzına götürüyor veya onu bir yere vurarak ses çıkarıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağzına götürüyor veya onu bir yere vurarak ses çıkarıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin iki eli arasında nesne taşıması onun oyunlarının içeriğini ve yaratıcılığını geliştirecektir. Bu sebeple bebeğiniz ile oynadığınız oyunlarda mutlaka nesnelere bir elinden diğer eline geçirmesi için model olunuz ve yönlendiriniz.

2 Bebeğinizin en sevdiği oyuncakları yanınıza alınız. Ancak oyuncaklar sizin yanınızda bir sepette durmalıdır.

3 Bebeğiniz bu durumda ilk verdiğiniz nesneyi/oyuncağı diğer eline aktarıp yeni uzattığınızı almaya çalışacaktır. Ancak birkaç deneme yapmanıza rağmen oyuncakları diğer eline geçirmeden yeni oyuncakları istiyorsa oyuncaklarını vererek uygulamayı daha sonra tekrar ediniz.

7-9
AY

KAZANIM: EB 2.5. Küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçirir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçiriyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçiriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere/oyuncaklar.

UYGULAMA

Önceleri kabaca elindekileri fırlatan bebeğiniz bu dönemde elindekileri bilinçli olarak bırakmaya başlar, parmaklarını açar ve elini indirerek nesneyi avucundan bırakır. Sonraları, parmaklarını açmadan önce bırakmadan önce elini avcu yere bakacak pozisyona getirecektir. Bebeğinizin iki eli arasında nesne taşıması onun oyunlarının içeriğini ve yaratıcılığını geliştirecektir. Bu sebeple bebeğiniz ile oynadığınız oyunlarda mutlaka nesnelere bir elinden diğer eline geçirmesi için model olunuz ve yönlendiriniz. Bebeğinizin arkasını yaslayabileceği şekilde destekle oturtun ve siz de karşısına geçin. Onun en sevdiği oyuncakları yanınıza alınız. Ancak oyuncaklar sizin yanınızda bir sepette durmalıdır. Ona önce avuç içi büyüklüğünde küçük bir oyuncak vererek hemen arkasından başka bir oyuncak da yine aynı eline doğru uzatınız. Bebeğiniz bu durumda ilk verdiği nesneyi/oyuncağı diğer eline aktarıp yeni uzattığınızı almaya çalışacaktır. Ancak birkaç deneme yapmanıza rağmen oyuncak diğer eline geçirmeden yeni oyuncak istiyorsa oyuncak vererek uygulamayı daha sonra tekrar ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde övün ve alkışlayın.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için çingiraklı veya sallanınca ses çıkartan araç gereçleri tercih ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için her iki elinin gövdesinin orta kısmında ve birbirine yakın olması bir elden diğer ele nesne aktarımını kolaylaştırır. Oturamayan bebekler için yan yatış pozisyonunda her iki elin gövde ortasında nesnelere oynaması sağlanarak bir elden diğer ele aktarım daha kolaylaşabilir.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan bebek için daha fazla sayıda model olma, fiziksel yardım, sözel yönlendirme, sık tekrar ve abartılı övgüler kullanmanız gerekebilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Nesneyi bir elinden diğer eline geçirme becerisini geliştirmek için farkı büyüklük, ağırlık ve dokularda nesnelere uygulamayı tekrar edebilirsiniz.
- Bebeğinizin eline ilk uzattığınız nesne, daha önce aşına olduğu bir nesne olurken ikinci uzattığınız nesne bebeğinizin ilk kez tanışacağı bir nesne olabilir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçiriyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçiriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1

Bu gelişim döneminde bebeğiniz parmaklarını ayrı ayrı kullanmayı ve nesnelere bütün parmaklarıyla kavramayı öğrenecektir. Geçmiş dönemde kavramak için avucunu kullanan bebeğiniz artık tutmak istediği şeyi başparmağıyla avucuna doğru iteleyecektir. Kavrama becerisinin gelişmesi onun oyunlarını ve algılamasını da geliştirecektir. Bu dönemde parmaklarını kullanması için ona çok fazla fırsat sunmalısınız ve destek olmalısınız. Örneğin ahşap yapboz parçalarının tutamaklarını birlikte tutarak takabilirsiniz ya da yere küp veya lego parçaları koyup küçük bir kovanın içine atabilirsiniz.

2

Etkinliği başlatması için nesneyi bebeğinizin parmak uçlarının iç yüzüne dokundurabilirsiniz. Nesnelerin ilgi çekici hâle gelmesi için renkli ve ses çıkartan nesnelere olması ve mümkünse nesnelere iplere bağlayıp sallandırmanız kavrama girişimini artıracaktır.

7-9
AY

KAZANIM: K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavırıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavırırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Küp, lego parçası, yapboz parçası gibi küçük nesnelere/oyuncaklar.
- Nesnelere koymak için kum kovası gibi bir kap.

UYGULAMA

Bu gelişim döneminde bebeğiniz parmaklarını ayrı ayrı kullanmayı ve nesnelere bütün parmaklarıyla kavramayı öğrenecektir. Geçmiş dönemde kavramak için avucunu kullanan bebeğiniz artık tutmak istediği şeyi başparmağıyla avucuna doğru iteyecektir. Kavrama becerisinin gelişmesi onun oyunlarını ve algılamasını da geliştirecektir. Bu dönemde parmaklarını kullanması için ona çok fazla fırsat sunmalısınız ve destek olmalısınız. Örneğin ahşap yapboz parçalarının tutamaklarını birlikte tutarak takabilirsiniz ya da yere küp veya lego parçaları koyup küçük bir kovanın içine atabilirsiniz. Bu esnada bebeğinizin arkasına oturarak size yaslanmasını sağlarsanız, bebeğiniz istediğiniz hareketleri daha kolay ve kendisini güvende hissederek yapacaktır. Etkinliği başlatması için nesneyi bebeğinizin parmak uçlarının iç yüzeyine dokundurabilirsiniz. Nesnelere ilgi çekici hâle gelmesi için renkli ve ses çıkartan nesnelere olması ve mümkünse nesnelere iplere bağlayıp sallandırmanız kavrama girişimini artıracaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında bebeğinizin küçük parçaları ağızına atma ihtimaline karşı sürekli yanında ve dikkatli olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için nesneyi bebeğin parmak uçlarının iç yüzeyine dokundurabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için el ve parmakların arkasından vereceğiniz destek kavramaya yardımcı olacaktır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Beslenme saatlerinde bebeğinize haşlanmış bezelye ya da küçük ekme parçaları vererek kendisinin yemesini isteyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavırıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavırırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Yerden üzüm tanesi gibi küçük bir şey almak istediğinde baş ve işaret parmaklarını çimdik atarmış gibi birleştirirler. Bebeğinizin baş ve işaret parmağıyla kavrama deneyimini artırabilmesi amacıyla küçük ve ince nesnelere uzanma mesafesine yerleştiriniz.

2

Örneğin mum boya kalemini ağız açık kutudan alma, kitap arasına yapıştırılan ayırıcı etiketlerin masa kenarına ve oyuncak kutusunun kenarına yapıştırılması, beslenme saati üzüm gibi küçük yiyecek parçalarının önündeki kâseye konulması, bardağın içerisine dikey olarak yerleştirilen plastik pipetler baş ve işaret parmağı ile kavrama deneyiminin artmasına yardımcı olacaktır.

7-9
AY

KAZANIM: K 1.7. Baş ve işaret parmağı ile ip parçası, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

İp parçası, üzüm gibi çok küçük nesnelere/oyuncaklar.

UYGULAMA

Bebekler bu dönemde başparmağını diğer parmaklarına yardımcı olarak kullanırlar. Yerden üzüm tanesi gibi küçük bir şey almak istediğinde baş ve işaret parmaklarını çimdik atarmış gibi birleştirirler. Bebeğinizin baş ve işaret parmağıyla kavrama deneyimini artırabilmesi amacıyla küçük ve ince nesnelere uzanma mesafesine yerleştiriniz. Örneğin mum boya kalemini ağzı açık kutudan alma, kitap arasına yapıştırılan ayırıcı etiketlerin masa kenarına ve oyuncak kutusunun kenarına yapıştırılması, beslenme saati üzüm gibi küçük yiyecek parçalarının önündeki kâseye konulması, bardağın içerisine dikey olarak yerleştirilen plastik pipetler baş ve işaret parmağı ile kavrama deneyiminin artmasına yardımcı olacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bezelye, kuru üzüm gibi yiyecekleri kullanacaksanız bebeğinizin ağızına atma ihtimaline karşı mutlaka haşlayıp soğutunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAR

- Görme yetersizliği olan bebek için nohut büyüklüğünde küçük zillerin kullanılması, jelatine sarılmış nohutlar dokunma hissini anlaşılmasını kolaylaştırır. Başlangıçta ilk denemeyi fiziksel yardımcıyla yaptırmanız kavrama hissini kolaylaştırabilir.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için diğer parmaklarını siz kapatarak elini beceriyeye uygun hâle getirebilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin oyuncak portföyüne tutamaklı yapbozlar ekleyebilirsiniz. Ancak ilk denemelerini birlikte yapmanız ve fiziksel yardım sunmanız tavsiye edilir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebeğiniz baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğiniz elindeki nesneyi bırakmayı öğrendikçe nesnelere üzerinde kavrama hakimiyeti artacaktır. Bu sürecin başlarında bebek elindeki her şeyi bırakmak isteyecektir. Örneğin mama sandalyesi gibi yüksek yerlerden nesnelere aşağıya bırakmak ortaya çıkan sesler ve hareketler nedeniyle bebeğinizin hoşuna gidecektir. Bırakma etkinliğindeki deneyimleri artırmak üzere yere, masa üzerine, banyoda içi su dolu olan küvete çeşitli nesnelere bırakma fırsatlarını bebeğinize sağlayınız.

2 Banyo zamanı küvete bırakılan plastik ördekler, küçük bebekler ve topların yol açacağı su sıçramaları, bebeğin isteyerek bırakma çabalarını daha da artırarak parmaklar üzerindeki kontrol edici etkisini artmaya başlayacaktır.

10-12
AY

KAZANIM: B 3.1. Elindeki nesneyi bırakmaya çalışır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.1. Elindeki bir nesneyi gelişiğüzel fırlatır.
- EB 2.5. Küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçirir.
- EB 2.8. Eliyle bir nesneyi yerde yuvarlar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz elindeki nesneyi bırakmaya çalışır mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde elindeki nesneyi bırakmaya çalışırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çeşitli büyüklükte nesnelere (örneğin ahşap küpler, toplar, lego parçaları, plastik küçük kaplar, boncuklar, vb.).

UYGULAMA

Bebeğiniz elindeki nesneyi bırakmayı öğrendikçe nesnelere üzerinde kavrama hakimiyeti artacaktır. Bu sürecin başlarında bebek elindeki her şeyi bırakmak isteyecektir. Örneğin mama sandalyesi gibi yüksek yerlerden nesnelere aşağıya bırakmak ortaya çıkan sesler ve hareketler nedeniyle bebeğinizin hoşuna gidecektir. Bırakma etkinliğindeki deneyimleri artırmak üzere yere, masa üzerine, banyoda içi su dolu olan küvete çeşitli nesnelere bırakma fırsatlarını bebeğinize sağlayınız. Banyo zamanı küvete bırakılan plastik ördekler, küçük bebekler ve topların yol açacağı su sıçramaları, bebeğin isteyerek bırakma çabasını daha da artırarak parmaklar üzerindeki kontrol edici etkisi artmaya başlayacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için, içerisinde zil olan nesnelere daha çok tercih edilerek açığa çıkan sesler bırakma etkinliğini sürdürmesini sağlayacaktır.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, (özellikle spastik tür kas tonusu bozukluğunda) el ve parmakların arka yüzündeki kaslara el ile ardışık olarak sıvazlamak, baş parmağın iç yüzü avuç içinin en şişkin olduğu yere parmak ucuyla basınç uygulamak, dirsek ve kol çevresini yavaş ve ritmik olarak hareket ettirmek parmaklarda gevşemeye yardımcı olur ve elindeki nesneyi bırakma kolaylaştırır.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan bebek için, daha fazla sayıda model olma, fiziksel yardım (gerekirse), sözel yönlendirme, sık tekrar ve abartılı övgüler kullanmanız gerekebilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- İçeri çeşitli nesnelere dolu olan kaptan boş olan kaba nesnelere aktarmak, nesnelere yüksekte bırakmak ev içerisindeki her türlü oyuncak ve araç gereçler gerçekleştirilebilir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz elindeki nesneyi bırakmaya çalışıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca elindeki nesneyi bırakmaya çalışıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Etkinlikle meşgulliyeti artan ve ortak dikkat becerileri gelişen bebeğiniz ile oynadığınız oyunlar, artık daha eğlenceli olmaya başlayacaktır. Bebeğiniz size artık karşılık veriyor. Oyun sırasında sizinle etkileşim kurmak için elindeki oyuncakları size uzatmak, size yemek yedirmeye çalışmak gibi çeşitli girişimlerde bulunuyor. Bu girişimlerin sizin tarafınızdan ödüllendirilmesinin ne kadar önemli olduğunu da artık biliyorsunuz. Söz konusu girişimlerin iletişim, karşılıklı etkileşim için fırsata dönüştürüldüğü anlarda, bebeğinizin elinde tuttuğu nesneyi size vermesi için elinizi ona doğru uzatarak istediğinizi talep edebilir, davranış sonrası da abartılı övgülerde bulunarak onu motive edebilirsiniz. Örneğin beslenme saatinde biberonu kullandıktan sonra artık size verecektir.

1 Bebeğiniz susadığını belli ettiğinde ona içi su dolu biberonu uzatınız.

2 Bebeğiniz biberonu sizin elinizden alacaktır.

3 Bebeğiniz suyunu içerken siz de bu sırada elinizi bebeğinize uzatarak suyunu içmesini bekleyiniz.

4 Bebeğiniz suyunu içtiğinde biberonunu sizin elinize koyacaktır.

10-12
AY

KAZANIM: B 3.2. Bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.1. Elindeki bir nesneyi gelişiğüzel fırlatır.
- EB 2.5. Küçük bir nesneyi bir elinden diğer eline geçirir.
- EB 2.8. Eliyle bir nesneyi yerde yuvarlar.
- B 3.1. Elindeki nesneyi bırakmaya çalışır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakır mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Renkli küpler, minyatür hayvanlar, evcilik setleri, kumanda gibi küçük ev araç gereçleri.

UYGULAMA

Etkinlikle meşguliyeti artan ve ortak dikkat becerileri gelişen bebeğiniz ile oynadığınız oyunlar, artık daha eğlenceli olmaya başlayacaktır. Bebeğiniz size artık karşılık veriyor. Oyun sırasında sizinle etkileşim kurmak için elindeki oyuncacı size uzatmak, size yemek yedirmeye çalışmak gibi çeşitli girişimlerde bulunuyor. Bu girişimlerin sizin tarafınızdan ödüllendirilmesinin ne kadar önemli olduğunu da artık biliyorsunuz. Söz konusu girişimlerin iletişim, karşılıklı etkileşim için fırsata dönüştürüldüğü anlarda, bebeğinizin elinde tuttuğu nesneyi size vermesi için elinizi ona doğru uzatarak istediğinizi talep edebilir, davranış sonrası da abartılı övgülerde bulunarak onu motive edebilirsiniz. Örneğin beslenme saatinde biberonu kullandıktan sonra size vermesi, akşam yatmadan önce yerdeki oyuncaklarını halı üzerinden alıp elinizdeki kutuya koyması, banyodan çıkarken küvetteki oyuncakları su üzerinden toplayıp elinizdeki çantaya koyması gibi çeşitli fırsatları oluşturunuz. Ancak unutmayınız ki bebeğiniz size bir nesne verdiğinde hemen geri almak isteyecektir. Oyuncaklarını ve diğer nesnelere ona geri vermezseniz sizinle olan alma verme etkinliğinden kaçınacaktır. Onun güvenini kaybedecek şakalardan uzak durunuz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için, nesneyi doğru bir şekilde kavraması ve bırakması için fiziksel yardımda bulununuz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, el bileğini destekleme, elin ve parmakların arka yüzünü sıvazlama ve sert nesnelere bırakma etkinliği yapma stratejilerine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan bebek için, daha fazla sayıda model olma, fiziksel yardım (gerekirse), sözel yönlendirme, sık tekrar ve abartılı övgüler kullanmanız gerekebilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Gün içerisinde uygun zamanlarda bebeğinizin yakın çevresindeki nesnelere vermesini isteyebilir, bunun için her türlü ev araç gereçlerinden (örneğin televizyon kumandası, oyuncak bebeğin ayakkabısı, banyodaki sepetten bir çamaşır mandalı, mutfaktan kaşık vb.) yararlanabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin günlük hayatta en sık karşılaştığı nesnelere kapalı bir kutunun içerisine koyunuz. Bebeğinizi sırtını yaslayabileceği bir şekilde oturttuktan sonra karşısına oturunuz. Nesne dolu kutu sizin yanınızda, boş kutuda bebeğinizin yanında olmalıdır. “Şimdi nesne tanıma zamanı.” diyerek kutudan bir oyuncak çekip bu sırada “Ooo! Bu neymiş?, Bu da neymiş?” gibi konuşmalarla bebeğinizin ilgisini daha da artırabilirsiniz. Çıkardığınız nesnelere bebeğinizin kutusuna atarak sıradakine geçiniz.

2

Tüm nesnelere bittiğinde bebeğinizden kutudaki nesnelere sırayla çıkarmasını isteyiniz. Oyuna heyecan katacak jest ve mimikler kullanmayı unutmayınız (örneğin gözlerinizi kapatmak vb.). Bebeğinizin dikkat süresi ve sıra alma becerisi sınırlı olacağından dolayı bu tür oyunlarda kesin kurallar koymaktan ve aşırı öğretici uzun cümleler kurmaktan uzak durunuz.

10-12
AY

KAZANIM: EB 2.7. Nesneleri kabından tek tek çıkarır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesneleri baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz nesneleri kabından tek tek çıkarıyor mu?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde nesneleri kabından tek tek çıkarıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı büyüklükteki küpler, legolar, ponponlar.
- Bebeğinizin tanıdığı minyatür hayvan oyuncakları.
- Kapak, kaşık, çatal gibi küçük mutfak eşyaları.
- Küçük nesneleri koymak için 2 adet kap (örneğin kum kovası, mandal sepeti vb.).

UYGULAMA

Bebeğinizin günlük hayatta en sık karşılaştığı nesneleri kapalı bir kutunun içerisine koyunuz. Bebeğinizi sırtını yaslayabileceği bir şekilde oturtuktan sonra karşısına oturunuz. Nesne dolu kutu sizin yanınızda, boş kutuda bebeğinizin yanında olmalıdır. Önce sesli oyuncaklar ya da şarkılar ile ilgisini çektikten sonra “Şimdi nesne tanıma zamanı.” diyerek kutudan bir oyuncak çekip bu sırada “Ooo! Bu neymiş?, Bu da neymiş?” gibi konuşmalarla bebeğinizin ilgisini daha da artırabilirsiniz. Kutudan çıkardığınız nesnenin adını söyleyiniz (örneğin kaşık vb.). Kutudan çıkardığınız nesnenin ne işe yaradığını gösteren bir dramatizasyon da yapabilirsiniz (örneğin kaşıkla yemek yemiş gibi yapmak vb.). Çıkardığınız nesneleri bebeğinizin kutusuna atarak sıradakine geçiniz. Tüm nesneler bittiğinde bebeğinizden kutudaki nesneleri sırayla çıkarmasını isteyiniz. Oyuna heyecan katacak jest ve mimikler kullanmayı unutmayınız (örneğin, gözlerinizi kapatmak vb.). Bebeğinizin dikkat süresi ve sıra alma becerisi sınırlı olacağından dolayı bu tür oyunlarda kesin kurallar koymaktan ve aşırı öğretici uzun cümleler kurmaktan uzak durunuz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Nesneleri kabından çıkarması için model olmanız ve sözel yönlendirmeleriniz işe yaramıyorsa fiziksel yardım sunabilirsiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için, daha etkinliği anlaması için sözel hatırlatma ve aynı anda fiziksel yardımla hareketi yaptırabilirsiniz. Etkinliği anladıkça yardım düzeyini azaltınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, daha geniş ağızlı kaplar kullanılabilir, kapları zemine sabitleyebilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan bebek için, daha fazla sayıda model olma, fiziksel yardım, sözel yönlendirme, sık tekrar ve abartılı övgüler kullanmanız gerekebilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin oyuncak portföyüne iç içe geçen kaplar, sepet içerisine yerleştirilmiş mandallar ekleyebilirsiniz. Sepetten sepete mandalları aktarma, meyveleri taşıma gibi oyunlar oynayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

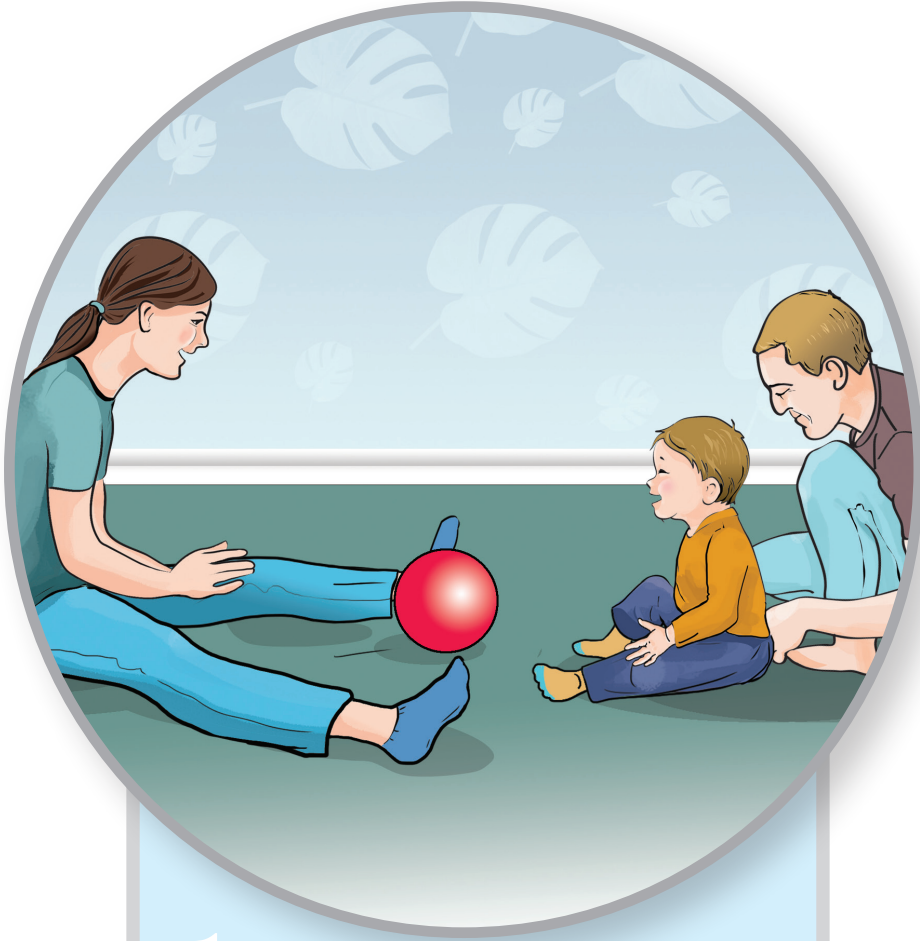
Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz nesneleri kabından tek tek çıkarıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca nesneleri kabından tek tek çıkarıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeklerin ilk nesne yuvarlama deneyimleri genelde toplar ile olur. Bebeğinizin bacaklarını iki yana açıp dengesini yitirmeden oturabilecek pozisyona geldiğinde hemen karşısına oturarak orta büyüklükte hafif bir topu ona doğru yuvarlayınız.

2

Hemen ardından topu size doğru atmasını isteyiniz. Bu sırada bebeğinize yeniden model olarak (başka bir topu yuvarlamaya) ve gerekirse küçük bir el teması ile yeni bir topu yerde yuvarlayarak oyunu başlatabilirsiniz. Bu oyunda jest, mimik ve konuşmalarınızla oyunu ne kadar eğlenceli hâle getirebilirseniz oyun süresi o kadar uzun olacaktır.

**10-12
AY**

KAZANIM: EB 2.8. Eliyle bir nesneyi yerde yuvarlar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.1. Elindeki bir nesneyi gelişiğüznel fırlatır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz eliyle bir nesneyi yerde yuvarlar mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde eliyle bir nesneyi yerde yuvarlarsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çeşitli büyüklükte toplar.
- Silindir şeklinde nesnelere (örneğin oyun hamuru kutusu, rulo kâğıt havlular vb.).

UYGULAMA

Hareket eden nesnelere yakalama isteği ve bebeğinizin gelişen hareket kabiliyeti yorucu fakat eğlenceli oyunlar oynamanız için size harika fırsatlar oluşturma olanağı sağlamaktadır. Nesnelere elden ele geçirme, vurma, itme/çekme ya da gelişiğüznel fırlatma gibi beceriler kazanması neticesinde gelişen el becerileri ile birleşen söz konusu hareket kabiliyeti, nesnelere yuvarlama becerisini öğrenmesi ve yuvarladığı nesnelere peşinden hareket ederek eğlenceli oyunlar oynaması için farklı denemeler yapmanızı gerektirecektir. Bebeklerin ilk nesne yuvarlama deneyimleri genelde toplar ile olur. Bebeğinizin bacaklarını iki yana açıp dengesini yitirmeden oturabilecek pozisyona geldiğinde hemen karşısına oturarak orta büyüklükte hafif bir topu ona doğru yuvarlayınız. Hemen ardından topu size doğru atmasını isteyiniz. Bu sırada bebeğinize yeniden model olarak (başka bir topu yuvarlamaya) ve gerekirse küçük bir el teması ile yeni bir topu yerde yuvarlayarak oyunu başlatabilirsiniz. Bu oyunda jest, mimik ve konuşmalarınızla oyunu ne kadar eğlenceli hâle getirebilirseniz oyun süresi o kadar uzun olacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi temel ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Bebeğinizin başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulamayı gün içinde farklı ortamlarda sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan bebek için, içerisinde zil olan toplar etkinliği sürdürmeyi sağlayabilirsiniz. İlk denemede fiziksel yardım sunarak etkinliği anlamasını kolaylaştırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, bebeği önünüze oturtup yeterli gövde desteği sağlandıktan sonra, nesneyi öne doğru yuvarlayarak model olunuz. İhtiyaç hâlinde bebeğin el ve parmakları üzerinden fiziksel yardımda bulunarak etkinliği başlatınız.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan bebek için, daha fazla sayıda model olma, fiziksel yardım, sözel yönlendirme, sık tekrar ve abartılı övgüler kullanmanız gerekebilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Evinizde kolaylıkla bulabileceğiniz rulo kâğıt havlular, silindir şeklindeki kaplar ile yerde yuvarlama oyununu çeşitlendirebilirsiniz. Bebeğinizle birlikte nesnelere ardışık olarak yuvarlamanız ortaya çıkacak ses ve görüntü nedeniyle etkinliğin eğlenceli olmasını sağlayacaktır. Nesnelere yerde yuvarlamak isteyen bebeğiniz bunu bazen oturarak bazen de ayakta yapmak isteyebilir. Bu nedenle farklı vücut pozisyonlarında etkinliği gerçekleştirmesine izin veriniz.
- Bebeğinizin, yere yan yana dizilen kâğıt bardakları 100 cm mesafeden yuvarlayacağı ve topla devireceği aktiviteler oluşturarak katılımını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz eliyle bir nesneyi yerde yuvarlıyor mu?

Bebeğiniz birbirini izleyen üç gün boyunca eliyle bir nesneyi yerde yuvarlıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

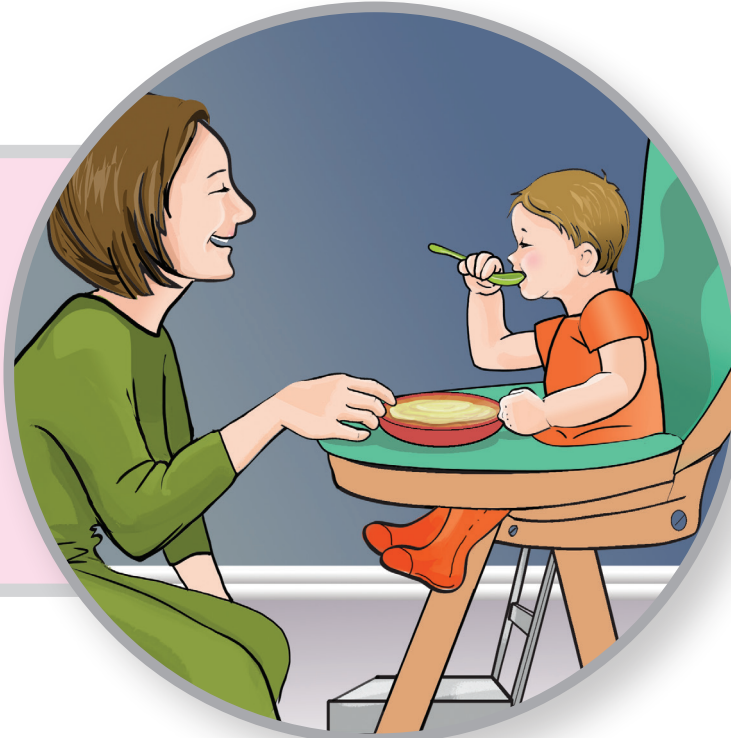

1 Çocuğunuzu mama sandalyesine oturtuktan sonra önüne sevdiği yiyeceklerin olduğu bir kâse koyunuz. Kaşığı sap kısmından tutarak ona uzatın, böylece üst kısmından tutması daha kolay olacaktır.

2 Hemen elinin üstünden tutarak birkaç kaşık birlikte alınız. Bu esnada onu cesaretlendirerek övünüz.

3 Daha kontrollü olduğunu düşündüğünüz anlarda elinizi yavaş yavaş kaldırarak ondan uzaklaştırınız. Bağımsız yeme denemelerini çok daha coşkulu bir şekilde överek ödüllendiriniz. Aynı çalışmalarını sanat etkinliği esnasında tekrar edebilirsiniz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.9. Kalem ve kaşık gibi saplı nesnelere üst kısmından tutarak gelişigüzel kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.4. Eline aldığı bir nesneyi tanıyabilmek için ağzına götürür veya onu bir yere vurarak ses çıkarır.
- K 1.9. Kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz kalem ve kaşık gibi saplı nesnelere üst kısmından tutarak gelişigüzel kullanıyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kalem ve kaşık gibi saplı nesnelere üst kısmından tutarak gelişigüzel kullanıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kalem, kaşık, küçük silinebilir yazı tahtası gibi oyuncaklar/nesnelere.

UYGULAMA

Bir yaşını dolduran çocuklar biraz yardımla kaşığı ağzına götürebilirler, ancak bu gelişim döneminde muntazam yemelerini ve üzerine dökmelerini beklemek gerçekçi olmaz. Çocuk bileğini çevirmeyi öğrendikçe yiyecekleri ağzına götürme sıklığı artacaktır. İlk başta çok fazla üzerine döküp saçsa da bu denemeleri yaptıkça bileğini kullanmakta ustalaşacaktır. Çocuğunuzu mama sandalyesine oturtuktan sonra önüne sevdiği yiyeceklerin olduğu bir kâse koyunuz. Kaşığı sap kısmından tutarak ona uzatın, böylece üst kısmından tutması daha kolay olacaktır. Hemen elinin üstünden tutarak birkaç kaşık birlikte alınız. Bu esnada onu cesaretlendirerek övünüz. Daha kontrollü olduğunu düşündüğünüz anlarda elinizi yavaş yavaş kaldırarak ondan uzaklaştırınız. Bağımsız yeme denemelerini çok daha coşkulu bir şekilde överek ödüllendiriniz. Aynı çalışmalarını sanat etkinliği esnasında tekrar edebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzdan kaşıkla yemesini istediğinizde mama sandalyesine oturtmanız ona bir önlük takmanız tavsiye edilir.
- Çocuğunuzun kalem ile yaptığı karalamalara eşlik ediniz ancak ondan anlamlı çizimler beklemeyiniz.
- Çocuğunuzun başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için başlangıçta fiziksel yardım sunarak etkinliği başlatmasını sağlayabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için kaşığı kavraması için onun elini avcunuzun içine alarak birlikte tutup elinizi yavaş yavaş bırakabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzdan renkli ve eğlenceli pipetler ile su içmesini isteyebilirsiniz, pipeti üst kısmından tutmasını isteyiniz.
- Farklı kalınlık ve uzunluktaki boya kalemleri ile yapacağınız karalamalar çocuğunuza farklı deneyimler sunacaktır.
- Pişmemiş makarnaları bir tencereye koyup kaşıkla karıştırma ve pişirme oyunu oynayarak sizi taklit etmesini sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz kalem ve kaşık gibi saplı nesnelere üst kısmından tutarak gelişigüzel kullanır mı?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kalem ve kaşık gibi saplı nesnelere üst kısmından tutarak gelişigüzel kullanıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

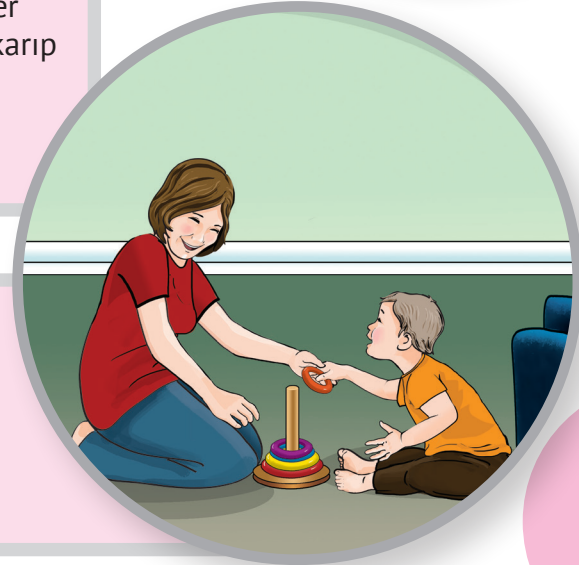
1 Çocuğunuzla karşılıklı olarak yerde minderde oturunuz. Sallabaş halkalarından sadece biri takılı olacak şekilde ortanıza koyunuz. Çocuğunuzun dikkatini halkaya çekmek için “..... (çocuğun adı) bak burada bir halka var.” deyiniz ve halkayı tutup çubuktan yavaşta çıkarınız.

2 Sonra tekrar takınız ve çocuktan çıkarmasını isteyiniz.

3 Gerekirse elinin üzerinden hafifçe tutup fiziksel yardımda bulunabilirsiniz. Daha sonra diğer sallabaş halkalarını sakladığınız yerden tek tek çıkarıp “Aaa! Bak burada bir halka daha varmış.” diyerek çocuğunuza verin ve halkayı çubuğa takmasını isteyiniz.

4 Gerekirse fiziksel yardım da bulunuz. Bu şekilde tüm halkalar takıldıktan sonra birbirinizi alkışlayıp ödüllendirebilirsiniz. Oyunu halkaları takıp çıkarma olarak sık sık tekrarlayınız. Her başarı durumunda çocuğunuzu alkışlayarak ya da “..... (çocuğun adı) halkayı çok güzel taktın/çıkardın.” sözleri ile övünüz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.10. Halka biçimindeki nesnelere bir yere takma-çıkarma yapar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- B 3.1. Elindeki nesneyi bırakmaya çalışır.
- B 3.2. Bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakır.
- K 1.8. Tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz halka biçimindeki nesnelere bir yere takma-çıkarma yapıyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde halka biçimindeki nesnelere bir yere takma-çıkarma yapıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sallabaş halka seti.

UYGULAMA

Bebeklik döneminde nesnelere fırlatan, atan, vuran çocuğunuz için nesnelere artık işlevleri olan birer eşyadır. Ellerini daha ustaca kullanmayı ve nesnelere bilinçli bir şekilde bırakmayı öğrenmiş bir çocuk için pek çok nesne ilgi çekici olacak ve oyuncak işlevi görecektir. Bu gelişim döneminin başlarında yuvarlak şekiller ile takma çıkarma oyunları oynanmalıdır. Çünkü diğer şekilleri tutmak, bırakmak, çıkarmak ve kaldırmak bilekleri daha ustaca kullanmayı gerektirmektedir. Yuvarlak nesneyi kontrollü bir biçimde tutma ve bırakma gibi zıt ardışık işlevler için çocuğunuzun bu dönemde halka biçimindeki nesnelere takma çıkarma denemesi yapması gerekmektedir. Çocuğunuzla karşılıklı olarak yerde minderde oturunuz. Sallabaş halkalarından sadece biri takılı olacak şekilde ortanıza koyunuz. Çocuğunuzun dikkatini halkaya çekmek için "... (çocuğun adı) bak burada bir halka var." deyin ve halkayı tutup çubuktan yavaşça çıkarınız. Sonra tekrar takınız ve çocuktan çıkarmasını isteyiniz. Gerekirse elinin üzerinden hafifçe tutup fiziksel yardımda bulunabilirsiniz. Daha sonra diğer sallabaş halkalarını sakladığınız yerden tek tek çıkarıp "Aaa! .... (çocuğun adı) bak burada bir halka daha varmış." diyerek çocuğunuza verin ve halkayı çubuğa takmasını isteyiniz. Gerekirse fiziksel yardım da bulunuz. Bu şekilde tüm halkalar takıldıktan sonra birbirinizi alkışlayıp ödüllendirebilirsiniz. Oyunu halkaları takıp çıkarma olarak sık sık tekrarlayınız. Her başarı durumunda çocuğunuzun alkışlayarak ya da "..... (çocuğun adı) halkayı çok güzel taktın/çıkardın." sözleri ile övünüz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Halka takma oyunlarında ilk başta takılacak alanı sabitleyecek şekilde tutmanız çocuğunuzun başarılı yaşantı ihtimalini artıracaktır.
- Tüm halkaları taktığında ses, ışık çıkaran oyuncak modellerini tercih etmeniz çocuğunuz için oyunları daha eğlenceli hâle getirecektir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için başlangıçta fiziksel yardım sunarak etkinliği yaptırabilirsiniz. Ayrıca halkaların takılacağı çubuğun, halkalardan farklı dokuda olmasını sağlayabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için halkayı kavraması için onun elini avcunuzun içine alarak birlikte tutup elinizi yavaş yavaş bırakabilirsiniz. Halkaların takılacağı çubuğun mutlaka sabit bir zeminde olmasını sağlayınız.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için sesli, renkli oyuncak modelleri yerine tüm halkaları taktığında onu övmeyi, alkışlamayı ya da havaya atmanız tercih edebilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- İlerleyen aşamalarda halkaları büyüklüklerine göre takmasını isteyebilirsiniz.
- Halka takma çıkarma etkinlikleri esnasında ana renkleri, 1 den 5 e kadar saymayı, büyük-küçük, tak-çıkarm kavramlarını oyunlar arasında çalışabilirsiniz.
- Halka takma oyunlarından ahşap tak-çıkarm oyunlarına geçerken ilk başta yuvarlak şekiller ile başlamanız çocuğunuzun başarılı yaşantı ihtimalini artıracaktır.
- Dilerseniz kendiniz evdeki malzemelerle hazırladığınız bir halka seti ile bu etkinliği yapabilirsiniz. Bunun için öncelikle sabit dikey bir zemin gerekmektedir. Bu zemini kâğıt havluların boş mukavvasını kalın bir kartona ya da eski ahşap bir nihaleye yapııştırarak elde edebilirsiniz. Ardından kâğıt tabakların ortasını mukavvanın çapından en az iki kat fazla genişlikte keserek boyayabilirsiniz. Hazırladığınız materyalle nasıl oynanacağını birkaç kez gösterdikten sonra çocuğunuza fırsat sununuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz halka biçimindeki nesnelere bir yere takıp-çıkarmıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca halka biçimindeki nesnelere bir yere takma-çıkarma yaparsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Tenis toplarını, portakal şeklinde buruşturulmuş kâğıtları, yuvarlak hatlara sahip plastik meyve veya sebzelerle dolu olan bir kova hazırlayınız. Çocuğunuz sizi izlerken kovayı aşağı boşaltarak kova içindeki nesnelerin etrafa saçılmasını sağlayınız.

2

Yukarıdan aşağıya nesnelerin düşmesi ve etrafa saçılması çocuğunuzun hoşuna gidecek ve yeniden aynı durumu sağlayarak eğlenmek için nesneleri hemen kovaya koymak üzere toplamaya başlayacaktır. Bu sırada çocuğunuzun nesneleri parmak uçlarını kullanarak kavrama yaptığını gözlemleyiniz. Unutmayınız ki çocuklar sergilemesi beklenen davranışları görevleri olduğu için değil, oyundan zevk aldıkları için yapacaklardır. Oyunlarınızı ne kadar çeşitlendirirseniz ve eğlenceli hâle getirirseniz çocuğunuzun istedik davranışları sergileme ihtimali o derece artacaktır.

13-18
AY

KAZANIM: K 1.8. Tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunun tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavriyor mu?

Çocuğunun dört denemenin üçünde tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Tenis topları, buruşturulmuş kâğıtlar, meyveler, sebzeler, oyun hamurları vb.
- Kova.

UYGULAMA

Çocuğunun bir nesneye uzanırken elini tutmak istediği nesneye uygun bir pozisyona getirecektir. Yerde duran tenis büyüklüğünde bir topu almak istediğinde avcu yere paralel duracak şekilde elini uzatacak, parmakları avucundan önce nesneye dokunup kavrayacaktır. Çocuğunun bu kazanımı hızlı edinebilmesi için sık tekrarlara ihtiyacı olacaktır. Bu sebeple çocuğunun bu davranışı yerine getirebileceği oyunlar oynayabilirsiniz. Tenis toplarını, portakal şeklinde buruşturulmuş kâğıtları, yuvarlak hatlara sahip plastik meyve veya sebzelerle dolu olan bir kova hazırlayınız. Çocuğunun sizi izlerken kovayı kafanızdan aşağı boşaltarak kova içindeki nesnelere etrafa saçılmasını sağlayınız. Yukarıdan aşağıya nesnelere düşmesi ve etrafa saçılması çocuğunun hoşuna gidecek ve yeniden aynı durumu sağlayarak eğlenmek için nesnelere hemen kovaya koymak üzere toplamaya başlayacaktır. Bu sırada çocuğunun nesnelere parmak uçlarını kullanarak kavrama yaptığını gözlemleyiniz. Unutmayınız ki çocuklar sergilemesi beklenen davranışları görevleri olduğu için değil, oyundan zevk aldıkları için yapacaklardır. Oyunlarınızı ne kadar çeşitlendirirseniz ve eğlenceli hâle getirirseniz çocuğunun istedik davranışları sergileme ihtimali o derece artacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunun kavrama hareketi için hazırlanan nesnelere uygun büyüklükte olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunun başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için içerisinde zil veya çingirak olan nesnelere tercih ediniz. Nesnenin yüzey dokusu kabartmalı olanları tercih ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için el bileğini geriye doğru (yukarı) pozisyonlamasına yardımcı olmanız kavrama için elini hazır hâle getirecektir.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bazı nesnelere şekline, rengine ya da parlaklığına (hep kırmızılı almak gibi) takılarak hep o nesneyi almak isteyebilir. Böyle bir durum fark ederseniz o nesnelere bir süreliğine ortadan kaldırmanız ve daha sonra aşamalı bir şekilde tekrar oyunlara dâhil etmeniz önerilir.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunun nesnelere parmaklarıyla kavrama becerisini geliştirmek için altını değiştirirken eline kavrayabileceği büyüklükte nesnelere verebilirsiniz.
- Ebeveynler mutfağın çocukta patates, soğan, portakal gibi yuvarlak hatlara sahip avuç içi büyüklüğündeki sebze ve meyvelere vermesini ya da kovaya doldurmasını isteyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunun tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavriyor mu?

Çocuğunun birbirini izleyen üç gün boyunca tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Masaya/sehpaya resim kâğıtlarını ve boya kalemlerini koyunuz. Resim kâğıdına bir şeyler çizmeniz çocuğunuzun da sizi taklit ederek kalemi kavrayarak etkinliği başlamasını sağlayacaktır. Çocuğunuzdan masa ya da sehpa üzerindeki kalemi avuç içinde kabaca kavraması beklenir.

2 Gücünü ayarlayamayacağı için kalemi çok bastıracağından kâğıdı yırtabilir ancak hiç önemli değil. Önemli olan kalemi kavrama ve kullanma konusunda istekli olmasıdır. Belirli aralıklarla kalem değiştirerek etkinliği sürdürmeniz, çocuğunuzun da sizi taklit edip kalem değiştirmesine ve etkinliği sürdürmesini sağlayacaktır. Böylelikle yeni ve farklı kalemlerle kavrama deneyimlemeleri artacaktır.

13-18
AY

KAZANIM: K 1.9. Kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavırıyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavırırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Resim kâğıtları.
- Farklı boya kalemleri (örneğin keçeli kalem, mum boyaları vb.).

UYGULAMA

Çocuğunuz kalem ve kâğıtla tanıştığı bu dönemde belli bir amaca yönelik olmasa da karalamalar yapmak isteyecektir. Bu karalamaları yaparken kalemi tutan bölge parmaklardan ziyade avuç içi olacaktır. Şüphesiz ki çocuğunuzun kalemi kabaca kavrama becerisi, sizin ona bu konuda fırsat sunmanız koşuluyla gelişecektir. Çocuğunuzun kalem tutma becerisini geliştirmek için büyük resim kâğıtlarına ve kalın boya kalemlerine ihtiyacınız olacaktır. Ona sadece kalem ve kâğıt vermeniz yetmez aynı zamanda onunla birlikte karalamalar yapmanız gerekecektir. Çocuğunuzla çocuk boyu masa ve sandalyede ya da sehpa etrafındaki minderlerde oturunuz. Masaya/sehpaya resim kâğıtlarını ve boya kalemlerini koyunuz. Resim kâğıdına bir şeyler çizmeniz çocuğunuzun da sizi taklit ederek kalemi kavrayarak etkinliği başlatmasını sağlayacaktır. Çocuğunuzdan masa ya da sehpa üzerindeki kalemi avuç içinde kabaca kavraması beklenir. Şayet çocuğunuz kalemi almakta zorlanırsa ona kalemi uzatarak tutmasını isteyebilirsiniz. Gücünü ayarlayamayacağı için kalemi çok bastıracağından kâğıdı yırtabilir ancak hiç önemli değil. Önemli olan kalemi kavrama ve kullanma konusunda istekli olmasıdır. Belirli aralıklarla kalem değiştirerek etkinliği sürdürmeniz, çocuğunuzun da sizi taklit edip kalem değiştirmesine ve etkinliği sürdürmesini sağlayacaktır. Böylelikle yeni ve farklı kalemlerle kavrama deneyimlemeleri artacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzun kalem ile yaptığı karalamalara eşlik ediniz ancak ondan anlamlı çizimler beklemeyiniz.
- Çocuğunuzun başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.
- Uygulama sonrası, uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için başlangıçta fiziksel yardım sunarak kavramasına yardımcı olup zamanla yardımsız ve gövdesi kabartmalı olan kalemler kullanarak kavrama çalışmalarına geçiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için kalemi kavraması için elini avcunuzun içine alarak birlikte çizimler yapıp elinizi yavaş yavaş bırakabilirsiniz. Başlangıçta gövdesi biraz daha kalın olan kalemlerle kavrama ve çizim etkinlikleri yapmalısınız. Kalemin gövdesini kalınlaştırmak için hazır plastik aparatlar, oyun hamuru, sargı bezi ve batlardan yararlanabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Renkli ve eğlenceli pipetler ile su içmesini isteyebilirsiniz. Pipeti çocuğunuzun avcu ile tutmasını isteyiniz.
- Farklı kalınlıkta ve uzunlukta boya kalemleri ile yapacağınız karalamalar çocuğunuza farklı deneyimler sunacaktır. Karalamaları yaparken çocuğunuzun kullandığı renkleri adlandırabilirsiniz.
- Buzdolabının üzerine yapıştırılan, silinebilir manyetik bir pano alınabilir ve çocuktan üzerine keçeli kalemler ile karalama yapması istenebilir.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavırıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavırırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla birlikte bas-dinle hikâye kitaplarını okurken yeri geldiğinde çocuğunuzdan replik butonlarına basmasını isteyebilirsiniz.

2 Üzerinde hayvan resimleri bulunan oyun halılarını duvara asarak çocuğunuzun kendisine söylenen ve tanıdığı hayvanı parmağı ile göstermesi istenebilir. Çocuğunuzun sizden beklediği şey parmağı ile bastığında çıkan ses ve müziğe ilgi göstermeniz ve ona eşlik etmeniz olacaktır.

3 İşaret parmağı ile bastırmayı öğrenen çocuk sürekli yeni şeyler denemek isteyecektir. Onu kucağınıza alarak sıkılmadan dakikalarca evdeki lambaları açıp kapatabilirsiniz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.11. İşaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.7. Baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz işaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanıyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde işaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sesli oyuncaklar/nesnelere, bas-dinle sesli kitaplar, oyuncak piyanolar vb.
- Eğitim halısı.

UYGULAMA

İşaret parmağını kullanan bir çocuk nesnelere, hayvanları, isteklerini ya da ilgisini işaret edecektir. Aynı zamanda gücünü kontrol etmeyi öğrenen çocuk nesnelere işaret parmağı ile bastıracaktır. Çocuk işaret parmağı ile nesnelere kuvvet uygulamayı öğrendiğinde parmaklarını birbirinden bağımsız ve daha ustaca kullanmayı öğrenecektir. İletişim ve motor becerilerinde de önemli bir yer tutan işaret parmağını kullanma becerisini artırmaya yönelik çocukların eğlenerek oynayabilecekleri pek çok oyuncak seçeneği bulunmaktadır. Çocuğunuzla birlikte bas-dinle hikâye kitaplarını okurken yeri geldiğinde çocuğunuzdan replik butonlarına basmasını isteyebilirsiniz. Oyuncak piyanoların çıkardıkları sesler ve ışıklar çocukları tuşlarına tekrar basmaları için motive edecektir. Dolayısıyla aynı uygulamayı oyuncak piyanoda parmağı ile tuşlara basıp ses çıkarmasına teşvik için model olabilirsiniz. Hatta piyanoda çocuğunuz tuşlara basarken siz de çıkan ritme uygun bir şarkı uydurabilir ve sözlerini söyleyebilirsiniz. Bunun yanı sıra, aynı becerinin kazanıma destek olabileceği diğer bir uygulama ise, üzerinde hayvan resimleri bulunan oyun halılarını duvara asarak çocuğunuzun kendisine söylenen ve tanıdığı hayvanı parmağı ile göstermesinin istenmesi olabilir. Çocuğunuzun sizden beklediği şey, parmağı ile bastığında çıkan ses ve müziğe ilgi göstermeniz ve ona eşlik etmeniz olacaktır. İşaret parmağı ile bastırmayı öğrenen çocuk sürekli yeni şeyler denemek isteyecektir. Onu kucağınıza alarak sıkılmadan dakikalarca evdeki lambaları açıp kapatabilirsiniz. Bu arada "Açtık.", "Kapattık." ya da "Kim açsın?", "Kim kapatsın?" gibi ifadelerle de etkinliğinizi dil gelişimi boyutunda destekleyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Parmağı ile nesnelere basmayı öğrenen çocuk bunu defalarca tekrar etmek isteyecektir. Bu dönemde oyunlara ya da etkinliklere katı kurallar koyarak çocuğunuzun parmağı ile basma davranışına engel olmayınız.
- İşaret parmağı ile bir nesneye bastığında ses, ışık çıkaran oyuncak modellerini tercih etmeniz çocuğunuz için oyunları daha eğlenceli hâle getirecektir.
- Çocuğunuz nesnelere eli ya da avcu ile basmaya çalışırsa, ona model olarak ya da fiziksel yardım kullanarak işaret parmağını kullanmasını sağlayınız.
- Çocuğunuzun güvenliği açısından tehlikeli olabilecek cihazlarla (örneğin fön makinesi, mikser, mikser düğmesi vb.) ilgili dikkatli olunuz. Çocuğunuzun denemelerinde sakınca yok ise sizin gözetiminizde yapabilmesine fırsat tanıyınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için başlangıçta daha çok fiziksel yardımla etkinlikleri yaptırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için işaret parmağı ile nesnelere bastırması için diğer parmaklarını kapatmasına yardımcı olabilirsiniz. İşaret parmağı ile bastıracağı nesnelere sabit bir zeminde olmasını sağlayınız.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için sesli, ışıklı oyuncaklar ile tek başına vakit geçirmesi yerine ebeveyni ile etkileşime dayalı bir şekilde işaret parmağı ile basma oyunları oynaması sağlanmalıdır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- İşaret parmağını kullanabileceğiniz parmak oyunları oynayabilirsiniz (örneğin "Araba geldi, durakta durdu..." oyunları vb.).
- Asansöre bindiğinizde çıkmak istediğiniz katın numarasını göstererek çocuğunuzdan işaret parmağı ile basmasını isteyebilirsiniz. Kapı ziline basmasını sağlayabilirsiniz.
- Kullanılmayan eski tuşlu bir telefonu çocuğunuza vererek numaralara basmasını ve tanıdığı kişilerle telefonda konuşuyormuş gibi yapmasını isteyebilirsiniz. Böylece rakamları tanıma ve sözcükleri taklit etme becerilerini de desteklemiş olursunuz.
- Eski bir radyo/teyp çaların tuşlarını kullanarak kaset koyma yerini açma-kapama çalışmaları yapabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz işaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanır mı?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca işaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla karşılıklı oturunuz. Gazete, kâğıt gibi ince nesnelere her iki elinin parmaklarıyla tutup kollarını birbirinden uzaklaştırarak koparması veya yırtması için model olunuz. Şayet çocuğunuz beklenen beceriyi sergileyemiyorsa çocuğunuzun arkasına geçerek her iki el bileği üzerinden fiziksel yardımda bulununuz. Hareketin sonunda çıkacak ses, sonraki deneme için çocuğu motive edecektir.

2 Havlu peçeteleri her iki eliyle tutturarak iki parçaya ayırması, üzerinde yer alan dikişler nedeniyle kolayca gerçekleştirilebilir. Bu etkinlik aynı zamanda günlük rutin içerisinde sıkça kullanılan bir beceri olduğu için işlevsellik ve genelleme açısından yararlıdır.

3 İlerleyen zamanlarda beceriyi daha zorlaştırabilir, daha küçük parçaları yırtmasını isteyebilir ve bu etkinlikleri oyunlarınızın bir parçası hâline getirebilirsiniz. Örneğin bebekler, arabalar, hayvanlar ya da kuklalarla oynarken “Hava çok soğumuştur ve kar yağmıştır.” derken peçeteleri yırtarak yukarıdan kar gibi düşmelerini sağlayabilirsiniz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.12. Her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.6 Her iki elindeki küçük nesnelere birbirine vurur.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtarsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı renklerde kâğıtlar, gazete sayfaları, peçeteler vb.

UYGULAMA

Gücünü kontrol edebilmeyi öğrenmeye başlayan çocuk, bu becerisini farklı nesnelere ve hareketlerle de gerçekleştirmek isteyecektir. Her iki eline eşit güç vererek ellerini ters yönlerde doğru uzaklaştırmak da bunlardan birisidir. Yırtma, kopartma becerisini geliştirebileceği alan ve zamanı siz belirlemelisiniz. Aksi takdirde çocuğunuz her önüne gelen kâğıdı yırtmak, kopartmak isteyebilir. Çocuğunuzla karşılıklı oturunuz. Gazete, kâğıt gibi ince nesnelere her iki elinin parmaklarıyla tutup kollarını birbirinden uzaklaştırarak koparması veya yırtması için model olunuz. Şayet çocuğunuz beklenen beceriyi sergileyemiyorsa çocuğunuzun arkasına geçerek her iki el bileği üzerinden fiziksel yardımda bulununuz. Hareketin sonunda çıkacak ses, sonraki deneme için çocuğu motive edecektir. Örneğin havlu peçeteleri her iki eliyle tutturarak iki parçaya ayırması, üzerinde yer alan dikişler nedeniyle kolayca gerçekleştirilebilir. Bu etkinlik aynı zamanda günlük rutin içerisinde sıkça kullanılan bir beceri olduğu için işlevsellik ve genelleme açısından yararlıdır. İlerleyen zamanlarda beceriyi daha zorlaştırabilir, daha küçük parçaları yırtmasını isteyebilir ve bu etkinlikleri oyunlarınızın bir parçası hâline getirebilirsiniz. Örneğin bebekler, arabalar, hayvanlar ya da kuklalarla oynarken "Hava çok soğumuştur ve kar yağmıştır." derken peçeteleri yırtarak yukarıdan kar gibi düşmelerini sağlayabilirsiniz. Ayrıca yırttığınız kâğıt ve peçete parçalarını resim kâğıdına kolaj çalışması olarak da yapıştırabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzun yırtma, koparma girişimlerine olumsuz tepkiler vererseniz bu becerinin gelişmesine ket vurmuş olursunuz.
- Yırtma, koparma çalışmaları esnasında mutlaka çocuğunuzun yanında olunuz. Yırtılacak nesnelere, alanı ve zamanı siz belirleyiniz.
- Başlangıçta yırtılması daha kolay olan peçete gibi yumuşak kâğıtları tercih edebilir ya da daha kolay yırtması için kâğıdın üst kısmından bir miktar yırtabilirsiniz.
- Yırtma, koparma becerisi ilk başta parmaklardan ziyade avuç ve bileklerden güç alarak yapılacaktır.
- Kâğıt yırtma esnasında çocuğunuzun kâğıt kesici gibi bir kazaya maruz kalmaması için dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için başlangıçta fiziksel yardımla hareketi yaptırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için peçete gibi yumuşak kâğıtları yırttırabilirsiniz. Başlangıçta fiziksel yardıma gereksinimi olabilir. Yardıma ihtiyacı olup olmadığını iyi gözlemleyiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için daha çok model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çorbasını yedirmeden önce ekmekleri küçük küçük kopararak çorbanın içine atabilirsiniz.
- Jelatin gibi değişik dokusu olan nesnelere kopartmasına izin verebilirsiniz.
- Kraker, bebek bisküvisi gibi ağız kapalı ürünlerin paketini her iki eliyle kavrayıp yırtmasını sağlayabilirsiniz.
- Tek kullanımlık ıslak mendil paketlerini açma yerinden yırtmasını isteyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtar mı?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtarsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Masa başında veya yerde oturarak çocuğun avuç içi büyüklüğündeki yiyecek saklama kapları, kavanoz ve oyuncak kaplarını önüne yerleştiriniz. Başlangıçta bu nesnelerin kapaklarının köşeli ve kalın kenarlı olmasını tercih ediniz. Kapak açma becerisini sergilemeden önce çocuğun etkinliği başlatma motivasyonunun olabilmesi için sevdiği bir yiyeceği şeffaf saklama kabının içerisine yerleştiriniz. Çocuğun önündeki kabı bir elle masa üzerine, yere veya kendi vücuduna sabitleirken diğer eliyle kapağı açması için kavrama yapması beklenir. Bu aşamada bir elinizle nesneyi sabitlemesi için çocuğunuza kısmi fiziksel yardımda bulunmanıza gereksinim duyulabilir. Çocuğunuzun diğer eliyle nesnenin kapağını kavraması ile birlikte kuvvet uygulayabilmesi için çocuğun eli üzerine elinizi yerleştirerek hareketin nasıl olacağını birlikte gösterip nasıl açtığınızı anlatınız.

2 Daha sonra çocuğunuzla birlikte açtığınız kabın içindeki yiyeceğin (örneğin muz vb.) yarısını çocuğunuza ödül olarak veriniz.

3 Kapağı kapama işlemi de ilk deneme için açma işlemi gibi sürdürünüz. Bu kez çocuğa bir elini sabitlemesi yönünde ipucu veriniz. Gerekirse kısmi fiziksel yardımda bulununuz. Kapağı açma becerisi için ilk denemede sunduğunuz fiziksel ipucunu azaltarak sadece el bileğinin yukarisından yardım sununuz. Gerekirse model olunuz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.13. Açılıp kapanan nesnelere açar ve kapar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.
- K 1.7. Baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz açılıp kapanan nesnelere açar ve kapar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde açılıp kapanan nesnelere açar ve kaparsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Açılır kapanır kaplar, kutular vb.

UYGULAMA

Masa başında veya yerde oturarak çocuğun avuç içi büyüklüğündeki yiyecek saklama kapları, kavanoz ve oyuncak kaplarını önüne yerleştiriniz. Başlangıçta bu nesnelere kapaklarının köşeli ve kalın kenarlı olmasını tercih ediniz. Kapak açma becerisini sergilemeden önce çocuğun etkinliği başlatma motivasyonunun olabilmesi için sevdiği bir yiyeceği şeffaf saklama kabının içerisine yerleştiriniz. Çocuğun önündeki kabı bir elle masa üzerine, yere veya kendi vücuduna sabitlerken diğer eliyle kapağı açması için kavrama yapması beklenir. Bu aşamada bir elinizle nesneyi sabitlemesi için çocuğunuz kısmi fiziksel yardımda bulunmanıza gereksinim duyulabilir. Çocuğunuzun diğer eliyle nesnenin kapağını kavraması ile birlikte kuvvet uygulayabilmesi için çocuğun eli üzerine elinizi yerleştirerek hareketin nasıl olacağını birlikte gösterip nasıl açtığınızı anlatınız. Daha sonra çocuğunuzla birlikte açtığınız kabın içindeki yiyeceğin (örneğin muz vb.) yarısını çocuğunuzla ödül olarak veriniz. Kapağı kapama işlemi de ilk deneme için açma işlemi gibi sürdürünüz. Çocuğunuzla kabın içinde kalan yiyeceğin yarısı gösterilerek onu da alabilmek için kapağı açması gerektiği söyleyerek kapağı açması yönünde teşvik ediniz. Bu kez çocuğa bir elini sabitlemesi yönünde ipucu veriniz. Gerekirse kısmi fiziksel yardımda bulununuz. Kapağı açma becerisi için ilk denemede sunduğunuz fiziksel ipucunu azaltarak sadece el bileğinin yukarisından yardım sununuz. Gerekirse model olunuz. Etkinlikleri aşamalı olarak zorlaştırınız (örneğin daha büyük nesnelere kapağını açma-kapama, daha sıkı olan kapakları açma, daha küçük ve ince nesnelere açma-kapama, yuvarlak-ince-küçük kapakları açma-kapama vb.).

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Başlangıçta daha kolay açılıp kapanan nesnelere kullanmayı tercih ediniz.
- Çocuğunuzun, açacağı nesneyi önceden sallayarak çıkan sesle motive olmasına yardımcı olunuz.
- İçinde yiyeceğin olduğu kapları açma-kapama çalışması için kapaların içinin görünür olmasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için başlangıçta fiziksel yardım sunarak etkinliği yaptırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için kapakları açtırırken kapakların çok sıkı olmamasına dikkat ediniz. Başlangıçta kavramanın kolay olması için daha büyük ve kalın tutma yeri olan nesnelere tercih ediniz. Gerektiğinde fiziksel yardım- la elinizi çocuğun eli üzerine yerleştirip etkinliği gösteriniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için model olun ve başlangıçta yiyeceklerin olduğu şeffaf nesnelere açma kapama etkinliklerine daha fazla yer veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çorap çekmecesini, buzdolabı, süt-yoğurt kutusu, su şişesi, pasta kutusu gibi yerlere çocuğun sevdiği yiyecek ve oyuncaklar koyarak açma-kapama hareketini ortaya çıkaracak fırsatlar tanıyabilirsiniz.
- Kapalı bir kabın içerisinde sevdiği oyuncakları koyunuz. Oyuncakları kabın içerisine koyarken çocuk sizi görmelidir. Çocuk gördüğü oyuncaklara erişebilmek için kabı eline alıp kapağını açma girişiminde bulunur.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz açılıp kapanan nesnelere açar ve kapar mı?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca açılıp kapanan nesnelere açar ve kaparsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Açık alanda dolaşırken uçak sesi duyduğunuzda, gökyüzüne bakan çocuğunuza işaret parmağınızla “Evet,..... (çocuğun adı) uçak uçuyor.” diyerek uçağı gösteriniz.

2 Ardından çocuğunuza “Uçak nerede?” diye sorduğunuzda, çocuğunuzun işaret parmağı ile uçağı göstermesini bekleyiniz.

3 Çocuğunuz parmağıyla uçağı göstermezse bileğinden tutup kolunu yavaşça yukarı kaldırarak fiziksel destekle uçağı işaret etmesine yardımcı olunuz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.14. Bir nesneyi göstermek için işaret parmağını kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.11 İşaret parmağı ile basma işlemi gerektiren nesnelere kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz bir nesneyi göstermek için işaret parmağını kullanıyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde bir nesneyi göstermek için işaret parmağını kullanıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğun ilgisini çeken nesnelere ve oyuncaklar, doğadaki nesnelere.

UYGULAMA

Çocuklar büyüdükçe ve gelişimleri ilerledikçe etrafları ile daha çok ilgilenenler, ebeveynleriyle daha çok iletişim denemesine gireceklerdir. İşaret etme çocukların ilgi ve isteklerini paylaşmada bebeklik döneminde kullandıkları ağlama ve ses çıkarmadan sonra, konuşmadan önce kullandıkları bir iletişim aracıdır. Çocuklar konuşma becerisini edinmeden önce ilgi ve isteklerini ifade etmek için sıklıkla ebeveynlerini çekiştirirler ya da işaret ederler. Ebeveynlerin bu süreçte yapmaları gereken en temel şey çocuklarının ilgisini takip etmektir. Çocuklarının işaret ettikleri nesnelere ya da durumlar ile ilgili kısa ve basit cümleler ile ilgi çekici yorumlarda bulunması gerekir. Bu esnada jest ve mimik kullanması da çocuk için ilgi çekici olacaktır. Ebeveynlerin bu süreçte en sık yaptıkları hata çocuklarının bir an önce konuşmayı öğrenmesini istemeleri sebebiyle işaret eden çocukları konuşmaya zorlamalarıdır. Oysa ki bu bir süreçtir. Hiçbir çocuk işaret ederek ilgisini paylaşmayı öğrenmeden konuşmayı öğrenmemektedir. İşaret etme davranışı sınırlı olan çocuklar için çok sevdiğinden emin olduğunuz oyuncak ya da yiyecekleri iki elinize alarak çocuğa hangisini istediğini sorunuz. Bu esnada ellerinizdekileri çocuğa yaklaştırabilirsiniz ancak bu yakınlık çocuğun oyuncakı/yiyeceği alamayacağı sadece gösterebileceği mesafede olmalıdır. Çocuk işaret etmeyi hâlâ kullanmıyorsa ikinci bir kişi arkasına geçip ona fiziksel yardımda bulunarak seçeneklerden bir tanesini işaret ettirebilir. Hemen arkasından coşkuyla işaret ettiği seçeneği ona sunmalısınız. Etkinliği açık havada ya da ev ortamı gibi kapalı mekânlarda uygulayabilirsiniz. Örneğin açık alanda dolaşırken uçak sesi duyduğunuzda, gökyüzüne bakan çocuğunuza işaret parmağınızla "Evet,..... (çocuğun adı) uçak uçuyor." diyerek uçağı gösteriniz. Ardından çocuğunuza "Uçak nerede?" diye sorduğunuzda, çocuğunuzun işaret parmağı ile uçağı göstermesini bekleyiniz. Çocuğunuz parmağıyla uçağı göstermezse bileğinden tutup kolunu yavaşça yukarı kaldırarak fiziksel destekle uçağı işaret etmesine yardımcı olunuz. Benzer şekilde çevrede gördüğünüz nesnelere de işaret parmağınızla çocuğunuza gösteriniz. Çocuğunuzun da bu gezintide ilgisini çekebilecek nesnelere size göstermeye çalışacağını görebilirsiniz. Şayet gözlemlemiyorsanız, eli ile ulaşım alamayacağı mesafedeki nesnelere için çocuğunuza "..... (çocuğun adı) ağacın dalındaki kuş nerede?" diye sorup ağacı göstermesine yardımcı olabilirsiniz. Dışarıdan içeriye girdiğinizde, dışarıda gördüklerinizi tekrar hatırlatıp dramatize edebilirsiniz. Örneğin "Uçak nasıl gidiyordu?" diyerek "vuvv" diyerek kollarınızı iki yana açabilirsiniz ya da "Kuş nasıl ses çıkartıyordu?" diyerek kuşun sesini taklit edebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzun işaret etme davranışlarını görmezden gelip konuşması için ısrar ederseniz problem davranışlar ile karşılaşabilirsiniz.
- Çocuğunuzun işaret ettiği nesne ve durumları mümkün olduğu kadar yakalamaya çalışarak onunla ilgilenez.
- Çocuğunuzun işaret ettiği nesne ve durumlar ile ilgili yorumlarınız mümkün olduğu kadar kısa, net ve ilgi çekici olmalıdır.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için çıngıraklı nesneyi ona dokundurup yavaşça sallayarak uzaklaştırıp sesin geldiği yerdeki bu nesneyi göstermesini isteyebilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için işaret etmeyi öğretmek için diğer parmaklarını kapatıp işaret parmağını serbest bırakabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler model olmayı tercih etmelisiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bildiği nesnelere birbirine yaklaştırarak "..... (nesnenin adı) nerede?" şeklinde sorularla nesnelere göstermesini isteyebilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için işaret etme becerisini geliştirmek için sevdiği, tercih ettiği nesnelere görebileceği ancak ulaşamayacağı yerlere koyabilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun bildiği nesnelere kaybetmiş gibi yapıp "Kol saatimi bulamıyorum, nerede acaba?" gibi ifadelerle, çocuğunuzun işaret ederek göstermesini sağlayacak çeşitli etkinlikler oluşturabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz bir nesneyi göstermek için işaret parmağını kullanır mı?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca bir nesneyi göstermek için işaret parmağını kullanırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak kamyon, sepet gibi oyuncakların içerisine değişik meyveler, minyatür oyuncak hayvanlar ve çeşitli nesnelere çocuğunuzla birlikte koyunuz. Daha sonra kamyonu ya da sepete bir ip bağlayıp ipinden çekerek nesnelere önce siz taşımaya çalışınız.

2 Sonra çocuğunuza “..... (çocuğun adı) bunları taşımama yardımcı olur musun? Biraz da sen ipi çeker misin?” diyerek ipinden çekip kamyonu ya da sepeti bir yerden bir başka yere taşımanıza yardımcı olmasını sağlayınız. Çabası ve başarı karşısında “Harikasin, çok yardımcı oldun. Sen olmasaydın ben bunu tek başıma yapamazdım.” gibi onu övücü sözler söyleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.15. Kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak kendine doğru çeker.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.4. Uzandığı nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak kendine doğru çekiyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak kendine doğru çekiyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kapı kolu, çekmeli oyuncaklar vb.

UYGULAMA

Çocuklar bileklerini ustaca kullanmaya başladığında elleri ve parmakları ile uyguladıkları gücü kontrol edebilmeyi öğreneceklerdir. İlk olarak gücünü fırlatma ve itme etkinliklerinde keşfeden çocuk hemen arkasından yırtma, koparma ve çekme becerisini gösterecektir. Gün içerisinde sıkça karşılaştığı bir durum olan kapıyı açma-kapama, çocuğun çekme becerisini sıkça sergileyebileceği fırsatlar olacaktır. Ayrıca dolap ve çekmece kapakları da çocukların çekme becerisini sergileyebilecekleri diğer fırsatlar olacaktır. Ancak çoğu ebeveyn güvenlik gerekçesi ile kapakların açılmasını engelleyici koruyucu kilitler kullanmaktadır. Dolayısıyla çocuğa çekme becerisini sergileyebileceği başka fırsatlar oluşturmak gerekmektedir. Özellikle ipe bağlanan arabalar ya da diğer oyuncaklar ile çekme becerisi desteklenebilecektir. İlk başta gücünü kontrol etme güçlüğü çeken çocuk yere düşse de ilerleyen zamanlarda yere düşmeden daha ustaca çekmeyi öğrenecektir. Oyuncak kamyon, sepet gibi oyuncakların içerisine değişik meyveler, minyatür oyuncak hayvanlar ve çeşitli nesnelere çocuğunuzla birlikte koyunuz. Daha sonra kamyon ya da sepete bir ip bağlayarak ipinden çekerek nesnelere önce siz taşımaya çalışınız. Sonra çocuğunuza "..... (çocuğun adı) bunları taşımama yardımcı olur musun? Biraz da sen ipi çeker misin?" diyerek ipinden çekerek kamyonu ya da sepeti bir yerden bir başka yere taşımanıza yardımcı olmasını sağlayınız. Çabası ve başarı karşısında "Harikasın, çok yardımcı oldun. Sen olmasaydın. Ben bunu tek başıma yapamazdım." gibi onu övücü sözler söyleyiniz. Ayrıca kapıyı kulpundan tutup açabilmesi için de odadan çıkarken kapıyı açabilmesi için çocuğunuzu teşvik ediniz. Kapı açmak aynı anda hem aşağı bastırmayı hem kendine çekmeyi gerektirmektedir. Bu becerinin çocuğunuz için erken olduğunu düşünüyorsanız çalışmaya aralık bırakılmış bir kapıyı kolundan tutarak kendisine doğru çekmesini isteyerek başlayabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzun çektiğinde tehlike oluşturabilecek kapaklar ve kollar için güvenlik önlemleri alınız.
- İlk başta çekme davranışının sonunda dengesini kaybedip düşme ihtimaline karşı ortamı güvenli hâle getiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için ortamda bulunan diğer araç gereçleri çarpma ihtimaline karşı kaldırınız ya da kaldırılması mümkün olmayan mobilyalara doğru gidiyorsa uyarıda bulununuz ve yakınında olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için çekmeyi öğretmek için kullanacağınız fiziksel yardımcı mümkün olduğunca elinden uzak bir bölgeye uygulayınız (örneğin dirsek üzerinden vb.).
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine fiziksel yardım ve model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Farklı ortamlarda yer alan farklı türlerdeki kapı kollarını, kutu kapaklarını açtırınız.
- Çocuğunuzla birlikte mutfak dolabı, fırın gibi araçların kapaklarını açabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak kendine doğru çeker mi?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak kendine doğru çekerse, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzu kucağınıza oturtup onunla birlikte kitaplara bakmak, sayfaları çevirme ve birlikte kitap okumak için en uygun pozisyon olacaktır.

2 Kitap okurken sayfayı ne zaman çevirmesi gerektiğini belirtmek için çocuğunuza sözel bir uyarı (örneğin “..... (çocuğun adı) sayfayı çevir haydi.” vb.) ya da fiziksel bir yardım (örneğin sayfayı çevirmesi için dirseğine dokunmak vb.) sunmanız gerekebilir. Çocuğunuzun sayfaları çevirmek için hangi elini kullanacağı konusunda ebeveynler yönlendirici olmamalıdır. Çocuğunuzun kitap sayfalarını çevirmesi için fiziksel bir yardımda bulunmanız gerekiyorsa o an kullandığı elinin üzerine elinizi yerleştirip fiziksel yardımda bulununuz. Çocuğunuzun ilk kitapları görsel, dokunsal veya müzikli kitaplar olmalıdır. Çocuğunuzun tanıştıracığınız ilk kitapların, onun çevrede sıkça gördüğü nesnelere (örneğin hayvanlar, sebzeler, meyveler, eşyalar vb.) içermesine öncelik gösteriniz.

13-18
AY

KAZANIM: EB 2.16. Kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.7. Baş ve işaret parmağı ile ip, üzüm gibi çok küçük nesnelere kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirir mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Karton kitaplar.
- Ardışık dizili nesnelere.

UYGULAMA

Çocuğunuzun kucağına oturup onunla birlikte kitaplara bakmak, sayfaları çevirme ve birlikte kitap okumak için en uygun pozisyon olacaktır. Kitap okurken sayfayı ne zaman çevirmesi gerektiğini belirtmek için çocuğunuza sözel bir uyarı (örneğin "..... (çocuğun adı) sayfayı çevir haydi." vb.) ya da fiziksel bir yardım (örneğin sayfayı çevirmesi için dirseğine dokunmak vb.) sunmanız gerekebilir. Çocuğunuzun sayfaları çevirmek için hangi elini kullanacağı konusunda ebeveynler yönlendirici olmamalıdır. Çocuğunuzun kitap sayfalarını çevirmesi için fiziksel bir yardımda bulunmanız gerekiyorsa o an kullandığı elinin üzerine elinizi yerleştirip fiziksel yardımda bulununuz. Çocuğunuz ile kitaplara bakarken ona sürekli sorular sormanız hoşuna gitmeyecektir. Çocuğunuzun ilk kitapları görsel, dokunsal veya müzikli kitaplar olmalıdır. Seçmiş olduğunuz kitaplar ne kadar çok duyuya hitap ederse o kadar ilgi çekici ve kitabın farklı sayfalarına geçişi o kadar mümkün kılacaktır. Çocuğunuzun tanıştıracığınız ilk kitapların onun çevrede sıkça gördüğü nesnelere (örneğin hayvanlar, sebzeler, meyveler, eşyalar vb.) içermesine öncelik gösteriniz. Ayrıca hangi kitaba bakmak istediğini çocuğunuza sorarak seçim fırsatı sunarak ve sayfalar arası geçişleri sürdürünüz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Seçilecek kitapların çocuğun yaşına ve ilgi alanlarına uygun olması, az yazılı ve çok resimli olması tercih edilmelidir.
- Etkinlik için seçilen ilk kitapların karton kitap olması, daha sonra seçtiğiniz kitapların normal resimli çocuk kitabı sayfası özelliğinde olmasına dikkat ediniz.
- Sayfaları çevirmesi için çocuğunuza fiziksel bir yardım sunacaksanız, yardımı karşısından değil de yanından ya da arkasından sunmanız daha işlevsel olacaktır.
- Her seferinde aynı kitaba bakmak çocukları sıkacaktır. Çocuklara mutlaka farklı kitap seçenekleri ile seçim fırsatı sunmanız gerekir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için kitap okurken elleriyle kitaba dokunmasını ve sayfanın kalınlığını keşfetmesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için sayfaları çevirmesi için hem kalın hem de hafif kitapları tercih etmelisiniz. Şayet çocuk yine de zorlanırsa sayfa aralarına küçük kartonlar koyarak sayfa aralıklarını daha da artırabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine fiziksel yardım ve model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Sayfa büyüklüğü ve kalınlığı farklı olan kitap tercihleri el beceri deneyimini genişletecektir.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çeviriyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çeviriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakmayı öğretme konusunda en sık tercih edilen etkinliklerin başında “Al-Ver Oyunları” gelmektedir. Çocuğunuzla karşılıklı oturarak ona tek eliyle tutabileceği büyüklükte bir nesne uzatarak “Al.” deyiniz. Uzattığınız nesneyi aldığıında çocuğunuz alkışlayıp ellerinizi açarak “Ver.” deyiniz. Bu sırada elinizi çocuğın elinin altına getirebilirsiniz. Böylece çocuk elindeki nesneyi daha rahat bırakabilecektir.

2 Çocuğunuzun eline, katlanmış olan çorabı vererek açık olan çekmeceye koymasını sağlayınız.

13-18
AY

KAZANIM: B 3.3. Elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- B 3.1. Elindeki nesneyi bırakmaya çalışır.
- B 3.2. Bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakır mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Küpler, bloklar, tak-çıkartlar, şekil kutuları, iç içe geçen oyuncaklar, ilgilendiği nesne ve oyuncaklar.

UYGULAMA

Bebeklik döneminde nesnelere fırlatan ve rastgele vuran çocuğunuz bileklerini çevirebilmeyi öğrendiğinde elindekini bırakabilmenin en kolay yolunun parmaklarını açmak olduğunu keşfedecektir. İlk başta bunu sıklıkla deneyecek ve elindeki nesnelere aşağıya bırakacaktır. Nesnelere kontrollü bir şekilde bırakmak oldukça zor bir iş olduğundan çocuğunuz defalarca bunu deneyecektir. Bu dönemde özellikle ahşap küpler, bloklar, tak-çıkartlar ve şekil kutuları işinize yarayacaktır. Bu süreçte oyuncak seçimine dikkat etmeniz önemlidir. Elindeki nesnelere kontrollü bırakmayı öğrenen çocuklar için yaratıcı ve işlevsel oyunların ve daha karmaşık etkinliklerin zamanı gelmeye başlamış demektir. Elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakmayı öğretme konusunda en sık tercih edilen etkinliklerin başında "Al-Ver Oyunları" gelmektedir. Çocuğunuzla karşılıklı oturarak ona tek eliyle tutabileceği büyüklükte bir nesne uzatarak "Al" deyiniz. Uzattığınız nesneyi aldıığında çocuğunuzun alkışlayıp ellerinizi açarak "Ver" deyiniz.. Bu sırada elinizi çocuğun elinin altına getirebilirsiniz. Böylece çocuk elindeki nesneyi daha rahat bırakabilecektir. Bu mesafeyi gitgide uzatabilirsiniz. Çocuğunuz bu konuda beceri kazandıkça artık elindeki nesneyi yetişkin dışında da kontrollü bir şekilde bir yere bırakacaktır. Çocuğunuzla birlikte bu etkinliği günlük rutinler içinde gerçekleştirebilirsiniz. Örneğin çocuğunuzdan yeni yıkanmış ve katladığınız çorabını çorap çekmecesine, kalemini kalem kutusuna, ayakkabısını ayakkabı dolabına, kaşığına kaşık çekmecesine koymasını isteyebilirsiniz. Çocuğunuzun her başarı davranışı karşısında alkışlayarak ve övücü sözlerle ödüllendiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuz rastgele bırakma davranışını ara ara yapmaya devam edebilir (örneğin mama sandalyesinden kaşığı aşağı bırakma, oyuncakları koltuktan aşağı bırakma vb.).
- Çocuğunuz ile bu dönemde kontrollü bırakmayı pekiştirmek üzere 3-4 katlı kuleler yapılabilir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için bırakıldığında ses çıkaran nesnelere kullanılmalıdır. Örneğin, pinpon toplarını masa üzerine bırakma etkinliği veya içerisinde zil olan küçük plastik topları oturduğu mama sandalyesinden aşağıya bırakma vb.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, el bileğini destekleme, elin ve parmakların arka yüzünü sıvazlama ve sert nesnelere bırakma etkinliği yapma stratejilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Nesnelere kontrollü bir şekilde bırakabilmesi için 3-4 katlı kuleler yerine 1-2 katlı blokları tercih edebilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için, sözel yönergeler yerine yardımda bulunmayı ve model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Hem oturarak hem de ayakta ahşap küplerden kula yapma, plastik küplerden kula yapma, aynı büyüklükteki kapakları üst üste koyma gibi çalışmalar yapabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzu mama sandalyesine oturtuktan sonra kaşıkla yiyebileceği ve sevdiği yiyeceklerin olduğu kâseyi önüne koyup kaşığı sapından tutarak ona uzatınız.

2 Kaşığı sapından tutarsa hemen düzelterek orta kısmından tutmasını sağlayınız. Çocuğunuz kaşığı ortasından tutarak yediğinde onu övünüz. Ancak sapından tutarsa fiziksel yardımda bulununuz. Çocuğunuzla konuşarak kaşığı ortasından tutmasını beklediğinizi ona anlatarak bunu başardığında onu coşuklu bir şekilde övmeyi unutmayınız.

3 Aynı süreci kalem tutma için de tekrarlayabilirsiniz. Kalem ortasından tutmaya başlayan çocuk karalamalar yerine daha bilinçli çizimler yapmaya başlayacaktır.

19-24
AY

KAZANIM: EB 2.17. Kalem, kaşık gibi saplı nesnelerin orta kısmından tutarak kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.9. Kalem, kaşık gibi nesnelere üst kısmından tutarak gelişi güzel kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz kalem, kaşık gibi saplı nesnelerin orta kısmından tutarak kullanır mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kalem, kaşık gibi saplı nesnelerin orta kısmından tutarak kullanırsa kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kalem, kaşık, küçük silinebilir yazı tahtası gibi oyuncaklar/nesnelere.

UYGULAMA

1 yaşından itibaren gelişi güzel ve biraz yardımla da olsa kaşığı ağızına götürebilen çocuk 2 yaşına doğru bu konuda biraz daha beceri kazanmış olur. Ebeveynler genellikle çocuğun dökerek ya da yavaş yavaş yemesinden dolayı bu sürece tahammül edemezler ve kendileri yedirmeye çalışırlar. Oysa ki çocuğun el-göz koordinasyonunun gelişmesi, parmak, el-el bileği ve dirseklerini kullanma ustalığı kazanması ve ayrıca bağımsızlık ve öz güven için beslenmesini kendisinin yapması son derece önemlidir. Çocukların kaşıkla beslenme deneyimleri zamanla kaşığı daha fazla kontrol edebilmelerine imkân tanıyan orta kısım ile kavramayı tercih etmelerine zemin hazırlamaktadır. Çocuğunuzu mama sandalyesine oturtuktan sonra kaşıkla yiyebileceği ve sevdiği yiyeceklerin olduğu kâseyi önüne koyup kaşığı sapından tutarak ona uzatınız. Kaşığı sapından tutarsa hemen düzelterek orta kısmından tutmasını sağlayınız. Çocuğunuz kaşığı ortasından tutarak yediğinde onu övünüz. Ancak sapından tutarsa fiziksel yardımda bulununuz. Çocuğunuzla konuşarak kaşığı ortasından tutmasını beklediğinizi ona anlatarak bunu başardığında onu coşkulu bir şekilde övmeyi unutmayınız. Aynı süreci kalem tutma için de tekrarlayabilirsiniz. Kalemi ortasından tutmaya başlayan çocuk karalamalar yerine daha bilinçli çizimler yapmaya başlayacaktır. Kalem ve kaşık gibi saplı nesnelerin daha kısa olanlarının tercih edilmesinin orta kısımdan kavramayı kolaylaştıracağını unutmayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzdan kaşıkla yemesini istediğinizde mama sandalyesine oturttukça ona bir önlük takınız.
- Çocuğunuzun kalem ile yapacağı karalamalar için büyük bir resim defteri kullanınız.
- Çocuğunuzun başarılı denemelerinin ardından onu coşkulu bir şekilde överek alkışlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için fiziksel yardımla kavramayı başlatabilirsiniz. Kavranacak alanın yüzeyine bant yapıştırmanız çocuğun doğru yerden kavraması için ipucu oluşturacaktır.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için kalemi ya da kaşığı kavraması için onun elini avcunuzun içine alarak birlikte tutup elinizi yavaş yavaş bırakabilirsiniz. Kavranması gereken alanı biraz kalınlaştırmak doğru pozisyonlamaya yardımcı olabilir.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine fiziksel yardım ve model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Kalın ve uzun pastel boya ile yapacağınız karalamalar çocuğunuza farklı deneyimler sunacaktır.
- Metal, plastik, ahşap malzemeden üretilmiş kaşıklarla beslenme deneyimleri sağlanmalıdır.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz kalem, kaşık gibi saplı nesnelerin orta kısmından tutarak kullanıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kalem, kaşık gibi saplı nesnelerin orta kısmından tutarak kullanıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Yumuşak, kumaş kaplı küpler ve ahşap bloklar çocukların tutması ve üst üste dizmesi için daha kolay olacaktır. Başlangıçta çocuğunuza model olmanız ve birlikte kule yapmanız motivasyonunu artıracaktır. Bir küp koyduktan sonra “..... (çocuğun adı) haydi şimdi sıra sende, bu küpün üstüne sende koy.” diyerek elinden tutup küpü almasını ve üstüne koymasını sağlayabilirsiniz.

2 Çocuk oyunun mantığını anladıkça yardımınızı yavaş yavaş azaltınız.

3 Çocuk üst üste kuleler yapma konusunda ustalaştıkça ahşap olan modelleri de oyunlarına katabilirsiniz.

19-24
AY

KAZANIM: EB 2.18. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.6. Küp, lego parçası gibi küçük nesnelere baş, işaret ve orta parmağını kullanarak kavrar.
- B 3.3. Elindeki nesneyi kontrollü biçimde bırakır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyarsa kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Küpler, bloklar vb.

UYGULAMA

Nesneleri kontrollü bir şekilde bırakmayı öğrenen çocuk için farklı ve daha komplike oyunları keşfetme zamanı gelmiştir. Bu oyunların başında da küp ve blokları üst üste koyarak kuleler yapmak gelecektir. Piyasa da çokça bulunan ucuz plastik bloklar düzgün kenarlara sahip olmadıkları ve sürekli yıkıldıkları için çocuğunuzun hoşuna gitmeyebilir. Düzgün parçaları bile henüz üst üste dizmekte zorlanan bir çocuk için kaygan ve sert parçaları dizmeye çalışmak oldukça sinir bozucu olacaktır. Bu dönem için en uygun seçim yumuşak, kumaş kaplı küpler ve ahşap bloklar olacaktır. Yumuşak, kumaş kaplı oldukları için çocukların tutması ve üst üste dizmesi daha kolay olacaktır. Başlangıçta çocuğunuza model olmanız ve birlikte kule yapmanız motivasyonunu artıracaktır. Bir küp koyduktan sonra " .... (çocuğun adı) haydi şimdi sıra sende, bu küpün üstüne sende koy." diyerek elinden tutup küpü almasını ve üstüne koymasını sağlayabilirsiniz. Çocuk oyunun mantığını anladıkça yardımınızı yavaş yavaş azaltınız. Çocuk üst üste kuleler yapma konusunda ustalaştıkça ahşap olan modelleri de oyunlarına katabilirsiniz. Ancak unutmayın ki çocuk için 3-4 kattan daha fazlasını yapmak oldukça zordur. Onu bu konuda zorlamayın ve başarılı denemelerini övmeyi unutmayınız. Oyunlarınıza daha fazla aksiyon katmak isterseniz çocuğunuzun yaptığı kuleleri birlikte yıkarak eğlenebilir ve tekrar yapmak için bir neden oluşturabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyuncakların yumuşak ve büyük olması ilk başta tercih sebebi olacaktır.
- Başlangıçta oturarak zamanla ayakta kule yapmayı başlatınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için bir eliyle nesneyi tutarken diğer eliyle bırakacağı zemini kontrol etmeyi öğretiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için nesnelere kontrollü bir şekilde bırakabilmesi için 3-4 katlı kuleler yerine 1-2 katlı blokları tercih edebilirsiniz. Başlangıçta çocuğun el bileği üzerinden destek olabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz basit küp ve bloklar ile kule yapmayı öğrendiğinde günlük hayattaki farklı nesnelere de (örneğin oyun hamuru kutuları, şeker kutuları, sabun kutuları, ayakkabı kutuları vb.) bunu deneyebilirsiniz.
- Çocuğunuz küp ve bloklarla kule yaparken renk ve sayıların adlarını söyleyerek bu kavramları da oyununuza dâhil edebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyuyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyuyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Ahşap el ile çevrilen bir topacı çeviriniz. Çocuğunuza daha sonra model olup nasıl çevirdiğinizi gösteriniz.

2 Sonra çocuğunuza da bir topaç veriniz ve birlikte topaçlarınızı çeviriniz.

19-24
AY

KAZANIM: EB 2.19. Küçük nesnelere parmaklarını ve bileğini kullanarak çevirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.8. Tenis topu büyüklüğü ve şeklindeki nesnelere parmakları ile kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz küçük nesnelere parmaklarını ve bileğini kullanarak çevirir mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde küçük nesnelere parmaklarını ve bileğini kullanarak çevirirse kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Ahşap topaçlar.
- Ahşap küçük halkalar.

UYGULAMA

Çocuklar için bileğini kullanmayı gerektiren oyun ve oyuncaklar oldukça ilgi çekici ve eğlencelidir. El-göz koordinasyonu, dikkat, mekân bilinci ve değişik malzemelerin birbirleri ile ilişkisini algılama becerilerinin geliştirilmesi için de oldukça gerekli olan bu etkinliklerde oyuncak seçimi büyük bir önem taşımaktadır. Küçük parçaları çevirme becerisini gerektiren oyuncak kutuları, çok farklı çeşitleri ile oyuncakçılarda yer almaktadır. Özellikle pinpon topu büyüklüğünde olan oyuncaklar ile çocuğunuzun parmak ve bileğini kullanarak çevirme becerisini geliştirebilirsiniz. Örneğin ahşap el ile çevrilen bir topacı yerde çeviriniz. Çocuğunuza daha sonra model olup nasıl çevirdiğini gösteriniz. Sonra çocuğunuza da bir topaç veriniz ve birlikte topaçlarınızı çeviriniz. Başarısızlık durumunda çocuğunuzun motivasyonu düşürmeyin gülümseyerek tekrar tekrar deneyiniz. Çocuğunuz için ilk yaşantının olumlu olması çok önemlidir. Bu sebeple ilk başta daha yumuşak/gevşek olan ve çevrilmesi daha kolay oyuncakları veya nesnelere tercih ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Küçük parçalı oyuncaklar ile oynarken, parçaları ağızına sokma ihtimaline karşı çocuğunuzun yakınında olunuz.
- Takma, sökme, çıkarma becerileri içeren karmaşık model oyuncaklar yerine sadece çevirerek takma becerisi gerektiren basit oyuncaklar tercih edilmelidir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için bir eliyle nesneyi tutarken diğer eliyle nesneyi çevirmesi için fiziksel yardımda bulununuz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için nesnelere çevirerek takabilmesi için tam tur yerine daha küçük çevirme hareketleri ile nesnelere çevirmeyi öğretiniz. Başlangıçta el bileği ve parmakları üzerinden fiziksel yardım sunulabilir.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Zihinsel yetersizliği ya da riski olan ve Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, model olarak gerekirse fiziksel yardımda bulununuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Parmak ve bileklerini kullanarak nesnelere çevirmeyi öğrenen çocuk için oyun hamuru kapağını çevirip açma, şeker-çikolata kutusu çevirme, küçük cam kavanozlara ilgisini çeken yiyecekler koyup çevirmesi ve yiyeceğe erişmesi sağlanabilir. Masa üstüne sabitlenen kalem açacağına çevirerek boyama kalemlerinin uçlarını sivirtme, gece yatmadan dış fırçalamaya için büyük dış macunlarının kapağını çevirerek açma-kapama, cam şişede olan meyve sularının kapağını açma-kapama, su matarasında su bitince kapağını çevirip açma ve içerisine su doldurma, yemeklerden önce ve sonra çocuk sandalyesinin üzerine çıkıp musluğu çevirerek açma-kapama etkinlikleri yapabilirsiniz.
- Bilekten çevirme ile ilgili olarak ahşap halkaları dik pozisyonda tutup yerde çevirip dönmesini sağlayabilir ve bunun için önce çocuğunuza model olabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz küçük nesnelere parmaklarını ve bileğini kullanarak çeviriyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca küçük nesnelere parmaklarını ve bileğini kullanarak çeviriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Nesneleri kuvvet uygulayarak birbirine takmak çocuğunuzun oyun repertuarına yeni gireceği için başlangıçta ona model olmanız ve yönlendirmeniz gerekebilir. Legoları önünüze döküp “..... (çocuğun adı) bak ben legoları nasıl takıyorum?” diyerek ona model olun ve “..... (çocuğun adı) haydi sen de tak.” diyerek yönlendiriniz.

2 Gerekirse hemen arkasına geçerek ellerinin üstünden tutun ve ilk denemede başarılı olmasını sağlayınız.

3 Unutmayınız ki çocuğunuz ustalaştıkça yardımınızı aşamalı bir şekilde azaltmalısınız.

19-24
AY

KAZANIM: EB 2.20. Her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.10. Halka biçimindeki nesnelere bir yere takma-çıkarma yapar.
- EB 2.13. Açılıp kapanan nesnelere açar ve kapar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takarsa kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Lego gibi parçaları takıp çıkarılabilen oyuncaklar/nesnelere.

UYGULAMA

İlk kuvvet denemelerini ellerini ters yönde hareket ettirerek yırtma ve koparma becerilerini gerçekleştirmek için kullanan çocuğunuz artık daha fazla kontrol gerektiren nesnelere birbirine takma becerisini gerçekleştirmek için de kuvvet uygulamaya başlayacaktır. Birbirine kuvvet uygulanarak takılan oyuncakların en tipik örneği legolardır. Kuvvet uygulayarak nesnelere takabildiğini keşfeden çocuk bunu defalarca denemek isteyecektir. Bu sırada amacı sadece gücünü kontrol edebilmekte ustalaşmaktır. Amaç, legolardan anlamlı şekiller yapması değildir. İlk başta çekme-takma hareketleri sırasında gücünü ayarlamayarak yana, öne ya da geriye devrilebilir. Bu etkinliklerde sizden beklenen davranışlar çocuğunuzun etkinliklerine katılmanız, onun nesnelere birbirine takma denemelerini övmeniz, zorlandığında hemen parmak ucunuzla küçük bir destek sunarak başarısızlık hissini engellemenizdir. Nesnelere kuvvet uygulayarak birbirine takmak çocuğunuzun oyun repertuarına yeni gireceği için başlangıçta ona model olmanız ve yönlendirmeniz gerekebilir. Legoları önünüze döküp "..... (çocuğun adı) bak ben legoları nasıl takıyorum?" diyerek ona model olun ve "..... (çocuğun adı) haydi sen de tak." diyerek yönlendiriniz. Gerekirse hemen arkasına geçerek ellerinin üstünden tutun ve ilk denemede başarılı olmasını sağlayınız. Unutmayınız ki çocuğunuz ustalaştıkça yardımınızı aşamalı bir şekilde azaltmalısınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Parçaları takıp sökerken denge kaybına uğrayarak düşme ihtimaline karşı ortamı korunaklı hâle getiriniz.
- Piyasada bulunan kalitesiz oyuncaklar birkaç takma denemesinden sonra kırılıp bozulabilir. Kalitesi bilinen markaları tercih ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için iki eliyle eşit kuvvet uygulayarak nesnelere takması yerine daha kuvvetli olan elini aktif kullanmasını isteyebilirsiniz. Başlangıçta birbirine takması daha kolay olan/yumuşak olan nesnelere tercih edilmelidir. Zorlandığından elinizi eli üzerine yerleştirip etkinliği kolaylaştırınız.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Başlangıçta daha büyük lego parçalarını takma, aşamalı olarak daha küçük parçaları takma etkinliklerine yer veriniz (örneğin kartondan gofret kutusuna ucu sivri kalemleri bastırarak takma, dolma kalem veya tükenmez kaleme kapağını takma, fosforlu kalemi kapağına takma vb.).

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takıyor mu?

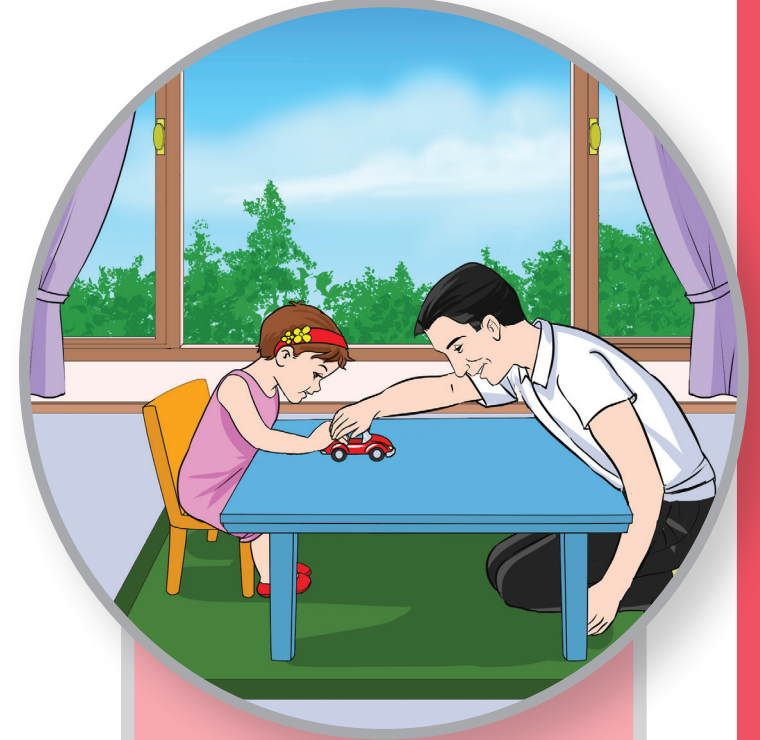
Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuz masada otururken önüne birkaç farklı araç koyarak “.... (çocuğun adı) araba nasıl gidiyor?” diye sorabilirsiniz. Çocuğunuz cevap verirse onu övünüz. Ancak cevap vermezse hemen oyuncak arabayı ileri-geri hareket ettirerek model olunuz.

2 Elinizi çocuğunuzun elinin üzeri yerleştirerek aynı hareketi ona yaptırınız.

3 Sonraki deneme için sadece model olarak etkinliği başlatmasını bekleyiniz.

19-24
AY

KAZANIM: EB 2.21. Minyatür araçları ileri-geri hareket ettirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.8. Eliyle bir nesneyi yerde yuvarlar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz minyatür araçları ileri-geri hareket ettirir mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde minyatür araçları ileri-geri hareket ettirirse kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak araba, tren gibi oyuncaklar/nesneler.

UYGULAMA

Günümüzde ileri-geri hareket ettirilerek oynanabilecek oyuncakların türü ve çeşidi oldukça fazladır. Çocuk bu tür oyuncaklar ile oynarken genelde bazı sesler ve konuşmalar ile oyunlarını zenginleştirir. Bu tür zamanlar ebeveynlerin çocukları ile etkileşime girmesi için kaçırılmayacak fırsatlardır. Bilişsel olarak da olgunlaşmaya başlayan çocuğunuz için çok farklı içeriklerde (örneğin taksi, polis arabası, ambulans, büyük-küçük arabalar vb.) minyatür araçlar almanız onun ayırt etme becerilerini destekleyecektir. Bu dönemde tercih edilen minyatür araçlardan bazıları ise ileri ya da geri sürtme hareketi ile birlikte otomatik hareket etmektedir. Bu tür araçlarda çocukların ilgisini çekmekle birlikte daha fazla kuvvet ve koordinasyon gerektirmektedir. Geriye doğru çekildiğinde hareket eden minyatür araçları kullanmak diğerlerine göre daha kolaydır. Çocukların vazgeçilmez oyuncakları arasında yer alan minyatür araçları ileri-geri sürerek oynamak çocukların hayal güçleri ve oyun gelişimi açısından ne kadar önemliyse zıt yönde yapılan hareketleri kontrol etmek, hareketi başlatma ve bitirmede ustalaşmak da ince motor gelişim için o derece önemlidir. Çocuğunuz masada otururken önüne birkaç farklı araç koyarak "..... (çocuğun adı) araba nasıl gidiyor?" diye sorabilirsiniz. Çocuğunuz cevap verirse onu övünüz. Ancak cevap vermezse hemen oyuncak arabayı ileri-geri hareket ettirerek model olun ve elinizi çocuğunuzun elinin üzeri yerleştirerek aynı hareketi ona yaptırınız. Sonraki deneme için sadece model olarak etkinliği başlatmasını bekleyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzla oynarken minyatür araçları ileri geri hareket ettirdiğinizde ona çıkardığınız sesler, jest, mimik ve hareketleriniz ile de model olmayı ihmal etmeyiniz.
- Kız çocuklarının oyuncak arabalar ile oynamasına engel olmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için otomatik hareket eden oyuncakları tercih etmeyiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine fiziksel yardım ve model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için arabaların tekerleklerini çevirirse engel olarak ona arabalarla nasıl oynanması gerektiğini öğretiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Minyatür araçları ileri-geri hareket ettirmeyi öğrenen çocuğunuzla daha karmaşık oyunlar planlayabilirsiniz. Özellikle ayırt etme becerilerini içeren oyunlar (örneğin kırmızı arabayı park et, ambulans geliyor vb.) dil becerilerinin gelişimi açısından da önemlidir.
- Park alanları ve yol çizgileri olan oyun halıları üzerinde oynamak çocuğunuzun hayal gücünü geliştirecektir.

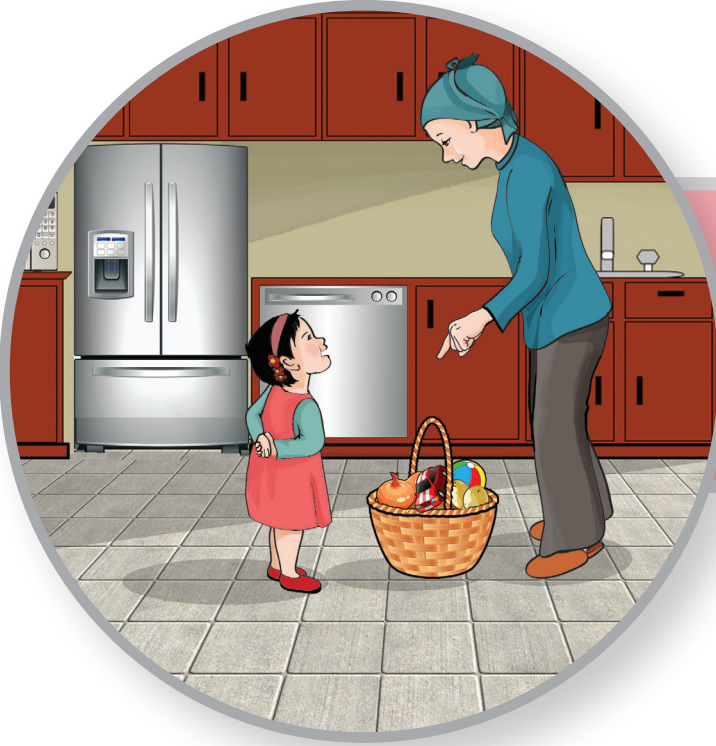
SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz minyatür araçları ileri-geri hareket ettiriyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca minyatür araçları ileri-geri hareket ettiriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

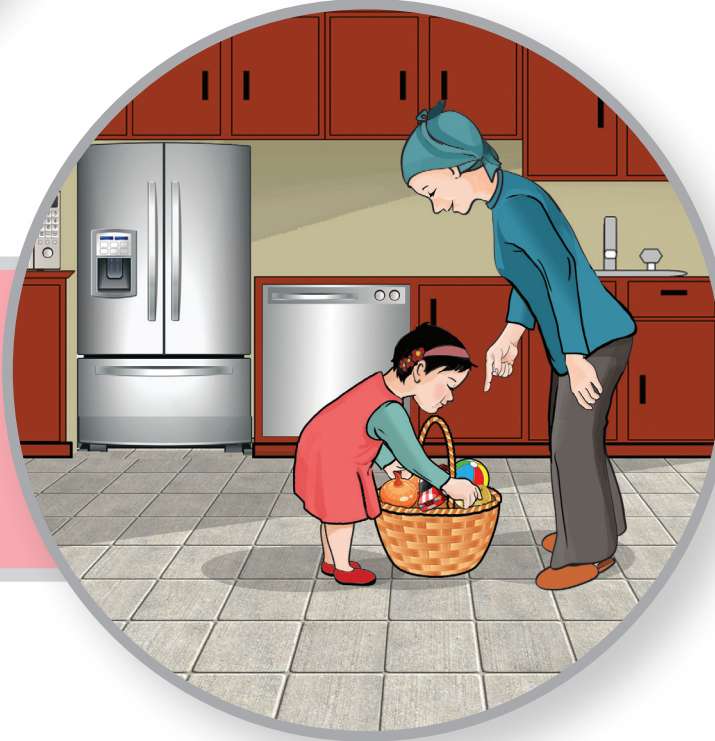

1 Mutfakta yemek yaparken yere bir sepet koyarak içine patates, soğan gibi yiyecekler ve araba, küçük top gibi oyuncaklar koyunuz.

2 Sepetkilerden birini çocuğunuzdan isteyiniz. Getirdiğinde onu coşkulu şekilde övünüz.

3 Arkasından getirdiğini ona vererek geri götürmesini ve sepetten başka bir şey getirmesini isteyebilirsiniz.

19-24
AY

KAZANIM: EB 2.22. Taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere tek eli ya da iki eli ile bir yerden başka bir yere taşır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- B 3.2. Bir elindeki nesneyi düşürmeden yetişkinin eline bırakır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere tek eli ya da iki eli ile bir yerden başka bir yere taşır mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere tek eli ya da iki eli ile bir yerden başka bir yere taşırsa kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğun taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere.

UYGULAMA

Çocuklar yürümeye başladıklarında çevrelerine olan ilgileri ve etkileşimleri artar. Sosyal gelişim ve bilişsel gelişimin de ilerlemesiyle birlikte yetişkinlerin davranışlarını taklit etmeye başlarlar ve oyuncakları ile yetişkinlerden gördüklerine benzer eylemler yaparlar. Bu dönem aslında ebeveynler açısından en zor dönemlerdir. Çünkü sürekli mobil ve aktif olmak isteyen çocuk hâlâ denge konusunda çok usta değildir ve tehlikeli olacak nesnelere ayırt edemez. Bu dönemde çocuğa tamamen yasak koymak mümkün olmayacaktır. Yapmanız gereken, çocuklara uygun ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere taşıyabilecekleri fırsatlar oluşturmaktır. Bunun için öncelikle oyunları daha hareketli hâle getirmek gerekir. Örneğin top ile lobutları devirmek ve düşen lobutları tek tek getirmesini istemek ya da açık raflarda bulunan oyuncaklardan bazılarını isteyerek (örneğin ambulans, bebek, kamyon vb.) getirdiği oyuncaklar ile oyun kurmak uygun olabilir. Sofra hazırlama, yemek yapma, temizlik yapma gibi günlük işler sırasında çocuk için uygun olabilecek nesnelere taşımalarını isteyerek onu hem meşgul etmiş hem de motor gelişimine katkıda bulunmuş olursunuz. Örneğin mutfakta yemek yaparken yere bir sepet koyarak içine patates, soğan gibi yiyecekler ve araba, küçük top gibi oyuncaklar yerleştiriniz. Sepetekilerden birini çocuğunuzdan isteyiniz. Getirdiğinde onu coşkulu şekilde övünüz. Arkasından getirdiğini ona vererek geri götürmesini ve sepetten başka bir şey getirmesini isteyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocukların taşımalarında sakınca olabilecek sivri, kırılabilir eşyaları taşımalarına izin vermeyiniz.
- İlk başta tek elle taşıyabileceği daha sonra iki elle taşıyabileceği nesnelere taşımalarını isteyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için nesnelere taşırken mesafeyi yakın tutunuz ve sürekli seslenerek yerinizi belli ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için nesnelere taşırken gerekirse fiziksel yardım ile onu destekleyiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine fiziksel yardım ve model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için nesnelere taşırken ilgisiz bir yere yönelirse, hemen düzeltici bir yönlendirmeyle ulaşacağı yere doğru yürümesini sağlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Kum oyunları ve araç gereçleriyle nesnelere taşıyarak oynayabileceğiniz eğlenceli ve işlevsel oyunlar oluşturabilirsiniz (örneğin mutfak araç gereçleri (kaşık, yemek masasına taşıma, porselen olmayan bir tuzlu taşıma), banyo malzemeleri (market poşetinden sabun ve diş macununu alarak banyoya yanınıza getirmesi, alışveriş poşetindeki yeni çorapları dolabına doğru taşıması vb.).

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere tek eli ya da iki eli ile bir yerden başka bir yere taşıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca taşıyabileceği ağırlıkta ve büyüklükte olan nesnelere tek eli ya da iki eli ile bir yerden başka bir yere taşıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1

Çocuğunuzla masa başında otururken önüne yerleştirilen küp gibi nesnelere üst üste koyma becerisine başlamadan önce elinize aldığınız küpleri üst üste koyarak kule yapınız. Bu sırada çocuğunuzun sizi gözlemlemesi için uyarıda bulunarak izleme davranışını pekiştiriniz.

2

Bu aşamada da başarılı olan çocuğunuzla ayakta dururken masa üzerinde kule yapma etkinliği başlatılır.

25-30
AY

KAZANIM: EB 2.23. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.18. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyarsa kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Küpler, bloklar vb.

UYGULAMA

Kavrama ve kontrollü bırakma gibi motor becerileri içeren nesnelere üst üste koymak, özel gereksinimli çocuklar için de önemli bir beceridir. Çocuğunuzla masa başında veya yerde otururken önüne yerleştirilen küp gibi nesnelere üst üste koyma becerisine başlamadan önce elinize aldığınız küpleri üst üste koyarak kule yapınız. Bu sırada çocuğunuzun sizi gözlemlemesi için uyarıda bulunarak izleme davranışını pekiştiriniz. Ardından gerekirse fiziksel yardım sunarak veya tekrar model olarak çocuğunuzun beceriyi başlatması ve sürdürmesini sağlayınız. Çocuğunuz beceriyi yardım sunulmadan tamamladığında daha yumuşak ve küçük nesnelere kule yapma becerisine geçiniz. Bu aşamada da başarılı olan çocuğunuzla ayakta dururken masa üzerinde kule yapma etkinliğini başlatınız. Şayet bu aşamada da başarılı olursa çocuğunuz ayakta, diz seviyesinde duran kutu üzerinde kule yapma etkinliğine geçilir. Çocuğunuz üst üste kuleler yapma konusunda ustalaştıkça daha farklı kuleler yapabilirsiniz. Ancak unutmayın ki çocuğunuz için 5-6 kattan daha fazlasını yapmak zorlayıcı olabilir. Onu bu konuda zorlamayarak başarılı denemelerini övmeyi unutmayınız. Oyunlarınıza daha fazla heyecan katmak isterseniz çocuğunuzun yaptığı kuleleri değişik jest ve mimikler kullanarak birlikte yıkabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyuncakların yumuşak ve büyük olması ilk başta tercih sebebi olacaktır.
- Kulelerin 5-6 kattan daha uzun olması konusunda bir beklentiye girmeyiniz. Ancak çocuk daha uzun kuleler yapmak isterse ona engel olmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için küpleri üst üste dizme becerisi kazandırmak için bir eliyle küpü tutarken diğer eliyle bırakacağı zemini kontrol etmeyi öğretiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için nesnelere kontrollü bir şekilde bırakabilmesi için 5-6 katlı kuleler yerine daha az katlı blokları tercih edebilirsiniz. Yeterli gövde desteği ve dengesi varken nesnelere üst üste koyma etkinlikleri yaptırınız.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için küpleri her seferinde aynı renk sırası ile diziyorsa buna izin vermeyiniz. Küpleri aynı sırada dizmek isterse dikkatini dağıtın ve karmaşık sıralarda dizmesi için onu yönlendiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz basit küp ve bloklar ile kule yapmayı öğrendiğinde günlük hayattaki farklı nesnelere (örneğin bisküvi kutuları, bardak kutuları, diş macunu kutuları, poşet çay kutuları, kibrit kutuları vb.) bunu deneyebilirsiniz.
- Çocuğunuz küp ve bloklarla kule yaparken renk ve sayıların adlarını söyleyerek bu kavramları da oyununuza dâhil edebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyuyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyuyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Kitap sayfaları halı parçası, saten, karton, keçe, pamuk gibi değişik dokulardan oluşabilir. İlk başta sayfaları tüm parmakları ile çeviren çocuk bu dönemde baş ve işaret parmağı ile çevirmeye başlayacaktır. Şayet sayfaları çevirirken tüm parmaklarını kullanmak isterse ona model olarak ya da fiziksel yardımla doğrusunu uygulatınız.

25-30
AY

KAZANIM: EB 2.24. Kitap sayfaları gibi ardışık dizili nesnelere baş ve işaret parmağını kullanarak çevirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.16. Kartondan kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirir mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çevirirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuk hikâye kitapları/dergiler/boyama kitapları vb.
- Ardışık dizili nesnelere.

UYGULAMA

Bu dönemde bol resimli, az yazılı renkli kitapların yanı sıra üç boyutlu hikâye kitapları ve dokunsal uyarılar sunan kitaplar da çocuğunuzun ilgisini çekecektir. Nesne, hayvan, taşıt resimlerinin yanı sıra eylemleri içeren görseller de anlamlı olacak ve çocuğunuzun zihninde kelimeler ile eşleşecektir. Seçmiş olduğunuz kitaplar ne kadar çok duyuya hitap ederse o kadar anlaşılır ve ilgi çekici olacaktır. Evde çocuğunuz ile birlikte hazırlayacağınız kitaplarda çocuğunuzun hoşuna gidebilir. 5-6 parça kumaştan kare keserek elde edeceğiniz parçaları birbirlerine dikerek ya da küçük bir klasöre yerleştirerek kendi kitabınızı elde edebilirsiniz. Kitap sayfaları halı parçası, saten, karton, keçe, pamuk gibi değişik dokulardan oluşabilir. Ayrıca sayfalara düğmeler, çıtıtlar, boncuklar, pullar dikerek kitabı daha da ilgi çekici hâle getirebilirsiniz. Kitapları çocuğunuzun sevdiği fotoğrafları PVC ile kaplayıp klasöre takarak da elde edebilirsiniz. İlk başta sayfaları tüm parmakları ile çeviren çocuk bu dönemde baş ve işaret parmağı ile çevirmeye başlayacaktır. Bu süreçte onu yakından gözlemeniz ve yardımcı olmanız gerekmektedir. Şayet sayfaları çevirirken eski alışkanlıklarını sürdürmek isterse ona model olarak ya da fiziksel yardımla doğrusunu uygulatınız. Çocuğunuz sayfaları baş ve işaret parmağı ile çevirirken sayfa köşeleri biraz bükülecek ve yıpranacaktır. Bunu önlemek için sayfaları siz çevirirseniz kitaplara iyilik, çocuğunuza kötülük yapmış olursunuz!

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Seçilecek kitapların çocuğun yaşına ve ilgi alanlarına uygun olması, az yazılı ve çok resimli olması tercih edilmelidir.
- Kitap sayfalarının çok ince yapraklı olmaması, çocuğunuzun çevirebileceği kalınlıkta olması gerekmektedir.
- Sayfaları çevirmesi için çocuğunuza fiziksel bir yardım sunarsanız, yardımı karşısından değil de yanından ya da arkasından sunmanız daha işlevsel olacaktır.
- Her seferinde aynı kitaba bakmak çocukları sıkacaktır. Çocuklara mutlaka farklı kitap seçenekleri ile seçim fırsatı sunmanız gerekir.
- Hangi kitaba bakmak istediğini çocuğunuza sorarak seçim fırsatı sunmalısınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için kitap okurken elleriyle kitaba dokunmasını ve sayfanın büyüklüğünü keşfetmesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için sayfaları çevirmesi için hem kalın hem hafif kitapları tercih etmelisiniz. Şayet çocuk yine de zorlanırsa sayfa aralarına küçük kartonlar koyarak sayfa aralıklarını daha da artırabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Farklı içeriklerde ve çeşitlerde kitaplara bakmanız ve sayfalarını çevirmeniz önerilir.
- Seyahat esnasında çocuğunuzun bakmaktan hoşlanacağı kitapları yanınızda bulundurunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çeviriyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kitap sayfaları gibi, ardışık dizili nesnelere işaret parmağını kullanarak çeviriyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Kapı kolunu kendine çekme hareketinde kuvvetini ellerinden alan çocuk kapı kolunu aşağı bastırıp çekerken daha çok gövdesinden ve kollarından güç alacaktır. Kapı kolunu aşağı çekerek açmaya çalışan çocuğunuz için kapı kolu seviyesi çocuğunuzun karın veya bel seviyesinde olması kuvvetini kola aktarabilmesi için önemlidir.

2

Gerektiğinde elinizi elinin üzerine koyup çocuğunuza yardımcı olarak elinizi yavaş yavaş kaldırebilirsiniz. Yayı daha gevşek olan nesnelere kuvvet uygulamak ve aşağı doğru çekmek daha kolay olacağından başlangıçta çocuğunuza yayı daha yumuşak olan nesnelere etkinliğe katılmasını sağlayınız.

25-30
AY

KAZANIM: EB 2.25. Kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çeker.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.15. Kapı kolu gibi kavradığı nesnelere kuvvet uygulayarak kendisine doğru çeker.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çekiyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çekiyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kapı kolu gibi nesnelere.

UYGULAMA

Önceki dönemlerde çocuğunuz kapı kolu gibi nesnelere kavrayarak kendisine doğru çekmekteydi. Ancak çocuğunuz artık gücünü daha fazla kontrol etmeyi öğrendiği için nesnelere kuvvet uygulayarak daha farklı yönlerde ve şekillerde hareket ettirmeyi başarabilecektir. Kapı kolunu kendine çekme hareketinde kuvvetini ellerinden alan çocuk kapı kolunu aşağı bastırıp çekerken daha çok gövdesinden ve kollarından güç alacaktır. Gün içerisinde sıkça karşılaştığı bir durum olan kapıyı açma-kapama, çocuğunuzun aşağı çekme becerisini sıkça sergileyebileceği fırsatlar olacaktır. Kapı kolunu aşağı çekerek açmaya çalışan çocuğunuz için kapı kolu seviyesi çocuğunuzun karın veya bel seviyesinde olması kuvvetini kola aktarabilmesi için önemlidir. Şayet kapı kolu seviyesi omuz seviyesi ve daha üzerinde olursa kuvvet uygulaması güçleşecektir. Gerektiğinde elinizi elinin üzerine koyup çocuğunuza yardımcı olarak elinizi yavaş yavaş kaldırabilirsiniz. Yayı daha gevşek olan nesnelere kuvvet uygulamak ve aşağı doğru çekmek daha kolay olacağından başlangıçta çocuğunuza yayı daha yumuşak olan nesnelere etkinliğe katılmasını sağlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- İlk başta aşağı çekme davranışının sonunda dengesini kaybedip düşme ihtimaline karşı ortamı güvenli hâle getiriniz.
- Şayet çocuğunuzun boyu kapıyı açmak ve kapatmak için yetişmiyorsa altına uygun ve sağlam bir yükselti koyabilirsiniz.
- Başlangıçta gevşek yayları olan nesnelere kuvvet uygulama ve aşağı çekme çalışmaları yaptırınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için ortamda bulunan diğer araç gereçleri çarpma ihtimaline karşı uzaklaştırınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için aşağı çekmeyi öğretmek için ilk başta farklı ağırlıklarda balonlar kullanabilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

• Nesne sürekliliği gelişen çocuğunuzla oynayacağınız saklambaç oyunu çocuğunuzun kapı kolunu kuvvet uygulayarak kendisine çekme becerisi için eğlenceli fırsatlar oluşturacaktır. Ancak bu oyunda kapının arkasına saklanan kişinin dışında çocuğun yanında duran ikinci bir kişiye ihtiyaç olacaktır. Bir kişi kapının arkasına saklanıp "..... (çocuğun adı) beni bulamaz." diye seslenirken, çocuğun ses yönelip kapıyı açması beklenmektedir. Çocuğun yanında bulunan diğer kişi sözel yönlendirmelerle onu kapıyı açmaya teşvik edebilir. Tuvalet ve banyo rutinlerini yaparken kapıyı kullanmasına fırsat veriniz. Eve, odasına giriş ve çıkışlarda kapı kolunu açma fırsatı sağlayınız. Büyükanne ve büyükbaba ziyaretlerinde farklı bir evde kapı açma deneyimi yaşaması için ortam düzenlemesi (örneğin kapının yanına sandalye koyup üzerine çıkartma veya kucağınıza alıp pozisyonlama vb.) yaparak fırsat sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çekiyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çekiyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuklar kalemle tanıştıkları ilk dönemde hem tutma olarak hem de çizim olarak oldukça acemiyken her geçen ay bu konularda ustalıkları artacaktır. Çizimler, dairesel karalamalardan anlamlı şekillere doğru gelişirken, kalem tutuşu da avuçtan parmaklara kayacaktır. Kaynaştırma eğitimi için de kritik olan kalem kullanma becerisi ile etkinlikler erken yaşlardan itibaren günlük rutinin bir parçası hâline getirilmelidir. Bu tür etkinliklerde ebeveyn tam veya kısmi fiziksel yardım sunarak hedef becerinin nasıl yapılacağını çocuğun zihninde somutlaştırmalıdır. Çocuğun arka yan tarafında durarak fiziksel yardımı sunan ebeveyn aşamalı bir şekilde elini çekerek çocuğun etkinliği daha nitelikli yapması için model ve sözel ipuçlarını kullanmaya devam edebilir.

25-30
AY

KAZANIM: K 1.10. Baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavrar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.9. Kalem gibi ince, uzun nesnelere kabaca avuç içinde kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavrar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavarsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kalem, pipet, küçük silinebilir yazı tahtası gibi oyuncaklar/nesnelere.

UYGULAMA

Çocuklar kalemlerle tanıştıkları ilk dönemde hem tutma olarak hem de çizim olarak oldukça acemiyken her geçen ay bu konularda ustalıkları artacaktır. Çizimler, dairesel karalamalardan anlamlı şekillere doğru gelişirken, kalem tutuşu da avuçtan parmaklara kayacaktır. Kaynaştırma eğitimi için de kritik olan kalem kullanma becerisi ile etkinlikler erken yaşlardan itibaren günlük rutinin bir parçası haline getirilmelidir. Bu tür etkinliklerde ebeveyn tam veya kısmi fiziksel yardım sunarak hedef becerinin nasıl yapılacağını çocuğun zihninde somutlaştırmalıdır. Çocuğun arka yan tarafında durarak fiziksel yardımcı sunan ebeveyn aşamalı bir şekilde elini çekerek çocuğun etkinliği daha nitelikli yapması için model ve sözel ipuçlarını kullanmaya devam edebilir. Bu tür etkinliklerde çocuğun kullandığı masa yüksekliği, masaya olan mesafesi, sandalye yüksekliği, kol ve dirsek pozisyonu, gövdenin pozisyonu çocuğun performansını etkileyecektir. Bu nedenle çocuğun kalça-diz ve ayak bileğinde 90 derecelik pozisyonun korunması, dirseğin masa üzerinde olması etkinlik sırasında başarısını artıracaktır. Çocuğunuz kalemi tutarken parmakları yerine avcunu kullanırsa ona yardımcı olup düzeltiniz ve kalem kullanma konusundaki şevkini artırmak için yaptığı çizimleri diğer kişilere göstererek övebilir ya da evin görünür kısımlarına asabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzun dik durmasını ve dirseğini masaya dayayarak destek almasını sağlayınız.
- Çocuğunuzun kalemi avcu ile değil parmakları ile kavradığından emin olunuz.
- Başlangıçta çocuğun üç yüzeyi olan, kalın ve kısa kalemleri kullanmasını sağlayınız.
- Uygulamayı gün içinde sık sık tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için kalemin kavrama alanlarına bant veya kabartmalı bir etiket yapıştırmak ve gerekirse fiziksel yardımcı kavramayı kolaylaştırabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için kalemin tutma yerini kalınlaştırma, baş ve işaret parmağı arasında kalemi sabitlemek için lastik veya kalem pozisyonlayıcı araç gereçler kullanılabilir.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için sözel yönergeler yerine fiziksel yardımcı ve model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Pastel boya, keçeli kalem gibi farklı kalemler ile yapacağınız karalamalar çocuğunuza farklı deneyimler sunacaktır. Karalamaları yaparken çocuğunuzun kullandığı renkleri adlandırabilirsiniz.
- Farklı kalınlık, yüzey sayısı ve uzunluğu olan kalemlerle etkinlikleri çeşitlendirebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavriyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavırırsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Masa başında çocuğun kopyalayacağı şekli ve içerisinde kum olan kutuyu çocuğun önüne yerleştiriniz. Kumun üzerinde istediğiniz şekli (örneğin dik çizgi, yatay çizgi, yuvarlak vb.) çizerek çocuktan da üzerinden geçmesini isteyiniz. Çocuk işaret parmağı ile kumdaki şeklin üzerinden geçerek kopyalar.

2

Daha sonra kopyalanacak şeklin olduğu kâğıdı masa üzerine çocuğun önüne yerleştirerek çocuğun yanına oturunuz. Çocuğun kalemi doğru tutması ve şekli kopyalamaya başlaması için kısmi fiziksel ipucu vererek etkinliği başlatınız. Fiziksel yardımınızı aşamalı olarak azaltarak etkinliği bağımsız yapmasını sağlayınız.

31-36
AY

KAZANIM: EB 2.26. Basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.10 Baş ve diğer parmaklarla birlikte kalemi uç kısmından kavrar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalarsa kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kalem.
- Kâğıt.

UYGULAMA

Okul öncesi dönemde temel şekilleri kopyalama becerilerinin geliştirilmesi, çocukların görsel şekil algılama ve el-göz koordinasyon becerilerini kazanmaları ve akademik becerilere ilişkin repertuarlarını artırmaları için gereklidir. Bu nedenle özel gereksinimli çocukların da okul öncesi dönemde temel şekilleri kopyalama becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir. Doğru oturma ve yazma becerilerini kazandırmak için çocukların boylarına uygun bir sandalye ve masada çalışmalarına başlamalısınız. Aynı şekilde kalem tutuşuna dikkat etmelisiniz. Doğru kalem tutuşunda baş ve orta parmağın arasında kalan kalem işaret parmağının da desteği ile üç parmağın arasında durmalıdır. Kalem tutarken çocuğunuz kalemi parmakları ile değil de avcu ile kavrama eğiliminde olursa, üç yüzeyli ve sapı kalın olan kalem kullanımı tercih edilebilir. Masa başında çocuğun kopyalayacağı şekli ve içerisinde kum olan kutuyu çocuğun önüne yerleştiriniz. Kumun üzerinde istediğiniz şekli (örneğin dik çizgi, yatay çizgi, yuvarlak vb.) çizerek çocuktan da üzerinden geçmesini isteyiniz. Çocuk işaret parmağı ile kumdaki şeklin üzerinden geçerek kopyalar. Daha sonra kopyalanacak şeklin olduğu kâğıdı masa üzerine çocuğun önüne yerleştirerek çocuğun yanına oturunuz. Çocuğun kalemi doğru tutması ve şekli kopyalamaya başlaması için kısmi fiziksel ipucu vererek etkinliği başlatınız. Fiziksel yardımınızı aşamalı olarak azaltarak etkinliği bağımsız yapmasını sağlayınız. Kopyalanan şeklin zamanla daha küçük ve büyük ebatlarıyla kopyalanması sağlanarak etkinlik zorlaştırılır. Çocuk, etkinliği istenilen performansta gerçekleştirdiğinde, hoşuna gidecek bir pekiştirici veriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Kopyalanacak şekillerin basit şekiller olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğa fiziksel yardım sunarken arkasında oturmanız gerekmektedir.
- Masa ve sandalye boyunun çocuğa uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Etkinlik sırasında çocuğun dirseklerinin masa üzerinde olduğundan emin olunmalıdır.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için kâğıt-kalem çalışmaları yapılırken kabartma içeren özel kâğıtlar kullanılmalıdır.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için kalem tutmayı sağlayan/kolaylaştıran aparatlar kullanmayı tercih edebilirsiniz
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğun repertuarında olan basit bir şekli ince çizgiler yada noktalar halinde çizilmiş olarak önüne yerleştirin ve bunları birleştirerek çizimi tamamlamasını isteyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun bir elle nesneyi sabitlemesi için çocuğunuza kısmi fiziksel yardım sunmanıza gerek olabilir. Çocuğunuzun diğer eliyle nesnenin kapağını kavraması sonrası kuvvet uygulayabilmesi için çocuğunuzun elinin üzerine elinizi yerleştirerek hareketin nasıl başlayacağı, süreceği ve tamamlanacağı hakkında ipucu veriniz. Çocuğunuzla birlikte hareketi tamamlayarak kabın içerisindeki yiyeceğin yarısını çocuğunuza veriniz.

2 Çocuğun performansına göre fiziksel ipucunu azaltınız. Kapağı döndürülerek açılacak olan nesnenin içerisine çocuğunuzun sevdiği yiyecek veya oyuncak koyarken çocuğunuzun sizi görmesi, etkinliğe karşı olan motivasyonunu artıracaktır.

31-36
AY

KAZANIM: EB 2.27. Oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürür.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.18. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 3-4 nesneyi üst üste koyar.
- EB 2.25. Kapı kolu gibi, kavradığı nesneye kuvvet uygulayarak aşağıya doğru çeker.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürür mü?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürürse artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kapaklı ve şeffaf kap.
- Çocuğunuzun sevdiği oyuncak/yiyecek.

UYGULAMA

Kapak açma becerisini sergilemeden önce çocuğun etkinliği başlatma motivasyonu olabilmesi için sevdiği bir yiyeceği küçük bir cam kavanoz içerisine yerleştiriniz. Yuvarlak ve kalın kenarlı olması tercih edilen bu kapların kapakları çocuğunuzun eline uygun büyüklükte olmalıdır. Çocuğunuzun önündeki kabı kendi vücuduna sabitlerken diğer eliyle kapağı açması için kavrama yapması beklenir. Bu aşamada ebeveyn olarak bir elle nesneyi sabitlemesi için çocuğunuza kısmi fiziksel yardım sunmanıza gerek olabilir. Çocuğunuzun diğer eliyle nesnenin kapağını kavraması sonrası kuvvet uygulayabilmesi için çocuğunuzun elinin üzerine elinizi yerleştirerek hareketin nasıl başlayacağı, süreceği ve tamamlanacağı hakkında ipucu veriniz. Çocuğunuzla birlikte hareketi tamamlayarak kabın içerisindeki yiyeceğin yarısını çocuğunuza veriniz. İkinci deneme sırasında fiziksel ipucunu azaltınız ve sadece el bileğinin yukarisından yardım sununuz. Gerekirse model veya sözel ipucu kullanınız. Kabın içerisinde sevdiği oyuncakları koyarak da benzer etkinlikler gerçekleştirilebilir. Kapağı döndürülerek açılacak olan nesnenin içerisine çocuğunuzun sevdiği yiyecek veya oyuncak koyarken çocuğunuzun sizi görmesi etkinliğe karşı olan motivasyonunu artıracaktır. Çocuğunuz gördüğü yiyecek ya da oyuncaklara erişebilmek için nesneyi eline alıp kapağı açma becerisini sergiledikçe etkinlikleri aşamalı olarak zorlaştırınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyuncak ve nesnelerin kapaklarının yuvarlak ve kalın kenarlı olmasını tercih ediniz.
- Seçtiğiniz cam ya da mika kap olmasına, çocuğunuzun taşıyabileceği ağırlıkta ve tutabileceği büyüklükte olmasına özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için kapakları açma becerisini öğretirken önce elinizin üstünden tutturarak hareketi yapınız. Çocuğun hareketi hissetmesini sağlayınız. Ardından siz çocuğun elinden tutarak hareketi yaptırınız. Gerektiğinde fiziksel yardımı devam ettiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için ilk başta başarılı yaşantılar sağlamak için kapakların gevşek kapatılmış olmasını sağlayınız.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için kapakları çevirerek açmasını pekiştirirken çevirme hareketi gerektirmeyen diğer nesnelere çevirmesine izin vermeyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Oyuncak ve kavanozların kapaklarını açma çalışmasından sonra süt-yoğurt kutusu, su şişesi, vana gibi günlük hayatta daha sık karşılaşılabileceği nesnelerin kapaklarını çevirerek genelleme çalışması yapılabilir.
- Daha büyük nesnelerin kapağını açma-kapama, daha sıkı olan kapakları açma, daha küçük ve ince nesnelere açma-kapama, yuvarlak-ince-küçük kapakları açma ve kapamayla etkinlikler çeşitlendirilir.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürüyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürüyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Makasla kâğıdı kesme çalışması yaparken ilk denemede kâğıdı siz tutarak çocuğunuzun kesmesini sağlayınız.

2

İlerleyen zamanlarda çocuğunuz hem kâğıdı tutup hem kesebilir. Bu esnada çocuğunuzun el hareketlerini takiben ritmik bir şekilde "Aç," "Kapa." gibi sözel ifadeler kullanarak öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz. Çocuğunuz iki elini bağımsız kullanabiliyor ancak koordine etmekte sorun yaşıyorsa fiziksel yardımınız ile ona destek olabilirsiniz.

31-36
AY

KAZANIM: EB 2.28. Bir eliyle keseceği nesneyi tutarken diğer eli ile makası koordinasyonsuz kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.12. Her iki eliyle kavradığı nesneyi birbirinden uzaklaştırarak koparır veya yırtar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz bir eliyle keseceği nesneyi tutarken diğer eli ile makası koordinasyonsuz kullanır mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde bir eliyle keseceği nesneyi tutarken diğer eli ile makası koordinasyonsuz kullanırsa artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kâğıt.
- İp.
- Makas.

UYGULAMA

Makas kullanma iki ayrı beceri gerektirdiğinden çocuklar için oldukça zor bir beceridir. Çocuktan bir eliyle makası kontrol etmesini, diğer eliyle keseceği nesneyi kontrol etmesi ve bu iki elini koordineli bir şekilde kullanması beklenmektedir. Bu iki beceriyi ayrı ayrı öğretirseniz makas kullanmayı da daha çabuk öğretmiş olursunuz. İlerleyen süreçte makas ile kâğıt kesme çalışırken makasın tek hareketiyle kesilebilecek incelikte çalışmalar hazırlayınız. İsterseniz renkli kâğıtlar kullanıp kestiği parçaları bir kâsede biriktirerek ya da bir deftere yapıştırarak etkinliğimize eğlence katabilirsiniz. Daha sonraları makasın birkaç hareketiyle kesilebilecek etkinlikler hazırlayabilirsiniz. İlk denemede kâğıdı siz tutun, çocuğunuz kessin. İlerleyen zamanlarda çocuğunuz hem kâğıdı tutup hem kesebilir. Çocuğunuz beceriyi gerçekleştirmekte zorlanıyorsa öncelikle hangi aşamada zorlandığını gözlemleyiniz. Gözlemleriniz sonucu çocuğunuzun makas açıp kapama hareketini yapmakta ya da sürdürmekte zorlandığını görüyorsanız önce makas açma-kapama becerisini çalıştırabilirsiniz. Bu esnada çocuğunuzun el hareketlerini takiben ritmik bir şekilde "Aç," "Kapa." gibi sözel ifadeler kullanarak öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz. Şayet çocuğunuz kâğıdı tutmakta zorlanıyorsa daha rahat tutabileceği kalınlıkta ancak keserken onu zorlamayacak materyaller tercih edebilirsiniz. Çocuğunuz iki elini bağımsız kullanabiliyor ancak koordine etmekte sorun yaşıyorsa fiziksel yardımınız ile ona destek olabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Makasın keskin olmamasına dikkat ediniz. El işi makası olarak da bilinen kenarı korumalı makaslar ile başlamanız uygun olacaktır.
- Bu dönemde çocuğunuz sadece makas kullanma becerisi ile tanışacaktır. Ondan şekillerin üzerinden geçerek kesme yapmasını beklemeyiniz.
- Makas ile kesme etkinliği el, bilek ve parmak kaslarını oldukça zorlayıcı bir etkinlik olduğundan dolayı etkinlikler arasında yeterli dinlenme zamanı bırakmayı unutmayınız.
- Fiziksel yardım sunarken çocuğunuzun arkasına geçerek ellerinin tam üstünden tutmanız gerekmektedir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, makasla kesme çalışmaları yaptırırken çift tutma yeri olan alıştırma makaslarını tercih edebilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Eskimiş halıların saçaklarını, hediye paketlerinin kâğıt ve rafyalarını, çocuk dergilerinin eski sayılarını, çizgi film kahramanlarının olduğu gazete/dergi bölümlerini, kendisinin elişi ve diğer kâğıtlarından hazırladığı ürünleri kesebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz bir eliyle keseceği nesneyi tutarken diğer eli ile makası koordinesiz kullanıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca bir eliyle keseceği nesneyi tutarken diğer eli ile makası koordinesiz kullanıyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Masanın üzerine tıraş köpüğü ya da kremşanti sıkıp çocuğunuzla oynarken farklı şekilleri ("ı", "_", "o", "+") çizmeye başlayınız. İlk başta kendi çizimlerinizin üzerinden çocuğunuzun da parmağı ile geçmesini sağlayabilirsiniz.

2 Daha sonra çocuğunuza bu çalışmayı boyalarla yapmak istediğinizi söyleyiniz. Büyük bir resim defterinin üzerine parmak boyaları ile farklı şekilleri ("ı", "_", "o", "+") çizmeye başlayınız. Çocuğunuzdan da aynı şekli yapmasını isteyiniz. Çocuğunuz zorlanırsa önce sizin yaptığınız çizgilerin üstünden geçmesini, sonra kendi başına yapmasını isteyiniz.

3 İlerleyen zamanlarda bu çalışmaları kağıt ve kalemle deneyin. İlk başta noktalarla farklı şekilleri ("ı", "_", "o", "+") noktalarla oluşturun ve çocuğunuzdan sadece noktaların üzerinden geçmesini bekleyin.

KAZANIM: EB 2.29. Farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) kopyalamaya çalışır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- K 1.10. Baş ve diğer parmaklarla birlikte kalem uç kısmından kavrar.
- EB 2.26. Basit bir örnek şeklin üzerinden çizerek acemice kopyalar

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) kopyalamaya çalışır mı?

Çocuğunuz dört denemenin farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) kopyalamaya çalışırsa, artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kalem.
- Kâğıt.
- Tıraş köpüğü/kremşanti.
- Parmak boyası.

UYGULAMA

Masanın üzerine tıraş köpüğü ya da kremşanti sıkıp çocuğunuzla oynarken farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) çizmeye başlayınız. Bu esnada “Şimdi bir yuvarlak yapıyoruz, araba tekeri gibi yuvarlak.” gibi ifadelerle çocuğunuza yaptığınız şeyi anlatınız. İlk başta kendi çizimlerinizin üzerinden çocuğunuzun da parmağı ile geçmesini sağlayabilirsiniz. Daha sonra çocuğunuza bu çalışmayı boyalarla yapmak istediğinizi söyleyiniz. Büyük bir resim defterinin üzerine parmak boyları ile farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) çizmeye başlayınız. Çocuğunuzdan da aynı şekli yapmasını isteyiniz. Çocuğunuz zorlanırsa önce sizin yaptığınız çizgilerin üstünden geçmesini, sonra kendi başına yapmasını isteyiniz. İlerleyen zamanlarda bu çalışmaları kâğıt ve kalemle deneyiniz. İlk başta noktalarla farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) noktalarla oluşturarak çocuğunuzdan sadece noktaların üzerinden geçmesini bekleyiniz. Kalem kavraması ve kâğıt üzerinde şekli kopyalaması sırasında fiziksel yardıma ihtiyacı olabilir. Elinizi çocuğunuzun eli üzerine yerleştirip yardım sunabilirsiniz. Çocuğunuz başarılı oldukça yardımı azaltıp şekilleri oluşturan noktaları azaltarak silikleştiriniz. Farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) kopyalama çalışmalarında çocuğunuz ilk önce sizin çizimlerinizin üzerinden geçen ilerleyen zamanlarda sizin çiziminize bakarak ayrı bir yere kopyalamaya çalışır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzun tıraş köpüğünü ağızına alma ihtimali bulunuyorsa etkinliği kremşanti ile yapabilirsiniz.
- Kalem ile yapılan çalışmalarda çocuğun dik oturması, dirseğini masaya dayaması ve kalem baş, işaret ve orta parmağı ile tutması gerekmektedir.
- Kalem bastırarak kullanan çocuklar için başlangıç düzeyinde yumuşak uçlu kalemler tercih edilmelidir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için ilk başta önceleri siz çizerken çocuğun elinizin üstünden tutmasını ve hareketi hissetmesini sağlayınız. Bu esnada yaptığınız çizimleri açıklamayı unutmayınız (örneğin “Şimdi aşağı doğru kısa bir çizgi çiziyorum.”, “Şimdi yuvarlak yapıyorum.” vb.). Ardından aynı çalışmaları çocuğun elinden tutarak yaptırınız. Kopyalanacak şekilleri bir ip yardımıyla kâğıt üzerine yapıştırıp kopyalanacak şekilleri kabartma hâline dönüştürerek şekilleri hissetmesi sağlanabilir.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için şekilleri hep aynı sıra çizme isteğine karşı tedbirli olun ve şekilleri her seferinde farklı bir sıra ile çizdirmeye özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Kırtasiyelerde bulabileceğiniz aydınlar kâğıtlarını istediğiniz şekillerin üzerine koyarak üstünden geçmesini isteyebilirsiniz.
- Bululanmış camların üzerinde şekil kopya etme çalışmaları yaparak eğlenceli bir şekilde vakit geçirebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) kopyalamaya çalışıyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca farklı şekilleri (“ı”, “_”, “o”, “+”) kopyalamaya çalışıyorsa bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun bir eliyle ipi diğer eliyle boncuğı tutmasını sağlayınız. Bu esnada çocuğunuza tam fiziksel yardım sunabilirsiniz.

2 İpin çıkan ucunu tutturun ve boncuğun içinden kaydırarak ipin sonuna kadar ilerletmesini sağlayınız.

31-36
AY

KAZANIM: EB 2.30. İp veya tel gibi ince nesnelere ortası boş olan küp ve boncuk gibi nesnelere geçirerek dizer.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.20. Her bir elinde tuttuğu nesneye kuvvet uygulayarak birbirine takar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz ip veya tel gibi ince nesnelere ortası boş olan küp ve boncuk gibi nesnelere geçirerek dizer mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde ip veya tel gibi ince nesnelere ortası boş olan küp ve boncuk gibi nesnelere geçirerek dizerse artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- İri delikli boncuklar/delikli küpler.
- Kalın ip/plastik tel/dışı kumaş kaplı tel.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte yere ya da masaya oturarak ilgisini ipe/tele ve boncuklara çektikten sonra eğlenceli bir şekilde boncuğun deliğine ipi sokarak diğer elinizle çıkan ucu tutup boncuğu ipin üzerinden kaydırınız. Bu eylemi birkaç kez tekrar ettikten sonra çocuğunuzun bir eliyle ipi diğer eliyle boncuğu tutmasını sağlayınız. Bu esnada çocuğunuza tam fiziksel yardım sunabilirsiniz. İpin çıkan ucunu tutturun boncuğun içinden kaydırarak ipin sonuna kadar ilerletmesini sağlayınız. İpin bir ucunu masa, sandalye gibi bir yükseltiden aşağı sarkacak şekilde tutarsanız boncuk ipe geçtikten sonra kolayca ipin sonuna kadar kayabilecektir. İpin boncuk deliğinden geçecek tarafının plastik kaplı olmasına dikkat ediniz. Şayet ipin ucu dağınık olursa boncuk deliğine geçerken zorluk çıkaracaktır. Ucunda plastik kısmı olmayan ipleri bantlayarak da aynı sonucu elde edebilirsiniz. İpin diğer ucunun ise boncuk deliğinden büyük şekilde düğümlerseniz ipten geçen boncuklar diğer uçtan düşmemiş olur. Tüm boncukları dizdiğinizde kolye yaparak çocuğunuza ya da kendinize takabilirsiniz. Bir eliyle ipi, bir eliyle boncuğu tutup geçirmekte zorlanan çocuğunuz için boncuğun deliğini büyütebilir, ip yerine kumaş kaplı bir tel tercih edebilir ya da boncuğu ilk başta siz tutabilirsiniz. Ancak çocuğunuz başarılı oldukça bu kolaylaştırmaları ortadan kaldırmayı unutmayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Boncuk ya da küplerin delikleri ile ipin ya da telin kalınlığının birbirleri ile uyumlu olmasına dikkat ediniz.
- İplerin delikten kolay geçmesi için bir ucunun plastik kaplı olması, diğer ucunun ise boncukların düşmeyeceği kadar kalın düğümlü olması gerekmektedir.
- Boncuktan geçirmek amacıyla tel kullanırsanız, telin kumaş kaplı olmasına ve mutlaka ucunun korunaklı olmasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için önce elinin üstünden tutarak hareketi yaptırarak çocuğun hareketi hissetmesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için çalışırken ip yerine telin içinden boncuk geçirmeyi tercih edebilirsiniz. Şayet bunda da zorlanırsa boncuk yerine ortası daha büyük küpleri ve tel yerine yuvarlak bir çubuğu tercih edebilirsiniz.
- İşitme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Büyük delikli makarnaları ipe, pipete ya da tele dizerek de bu etkinliği gerçekleştirebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz ip veya tel gibi ince nesnelere ortası boş olan küp ve boncuk gibi nesnelere geçirerek dizer mi?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca ip veya tel gibi ince nesnelere ortası boş olan küp ve boncuk gibi nesnelere geçirerek dizerse, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuzla oynarken duvara yakın ve düz bir zeminde küpleri üst üste koyarak kule yapınız. Bu sırada çocuğın sizi gözlemlemesi için uyarıda bulunarak izleme davranışını pekiştiriniz. Duvarda en az 7 küpten oluşan yüksekliğe denk gelen yere bir işaret koyunuz ya da çıkartma yapıştırınız. Bu esnada gerekirse fiziksel yardım da sunarak beceriye yönlendiriniz.

31-36
AY

KAZANIM: EB 2.31. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 7-9 nesneyi üst üste koyar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- EB 2.23. Küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 5-6 nesneyi üst üste koyar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürür mü?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde oyuncak ve ev araçları gibi nesnelerin kapağını el bileği ve ön kolunu kullanarak döndürürse artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Renkli küpler (9-10 adet).

UYGULAMA

Çocukların kavrama ve kontrollü bırakma gibi motor kontrol özelliklerini yansıtan benzer nesnelerin üst üste konulması çocuklar için de önemli bir beceridir. Çocuğunuzla oynarken duvara yakın ve düz bir zeminde küpleri üst üste koyarak kule yapınız. Bu sırada çocuğun sizi gözlemlemesi için uyarıda bulunarak izleme davranışını pekiştiriniz. Duvarda en az 7 küpten oluşan yüksekliğe denk gelen yere bir işaret koyunuz ya da çıkartma yapıştırınız. Şimdi sıra sende diyerek çocuğunuzun kule yapmasını isteyin ve yaptığı işi eğlenceli bir şekilde betimleyiniz (örneğin "Şimdi bir küp koydu, bir küp daha geliyoor" vb.). Kuleye koyduğu her küp için ona övgü sununuz. Üst üste koyduğu küplerin yüksekliği işaret edilen yere ulaşmadıysa ona bir küp uzatıp "Sıra bunda mı?" diye sorunuz. Bu esnada gerekirse fiziksel yardım da sunarak beceriye yönlendiriniz. Kulenin boyu yükseldikçe dengesi bozulacağından aşağıdaki küpleri düzeltmeniz gerekebilir. Kulenin nereye kadar dizilmesi gerektiğini gösteren işaret çocuğunuzdan beklentinizi somutlaştıracaktır. Kuleyi istenilen yükseklikte yaptıktan sonra yıkmak çocuğunuzun hoşuna gidecektir ve ayrıca bir motivasyon planlamasına gerek kalmayacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Küplerden kule yaparken düz bir zeminde olmanızda fayda vardır. Halılar bu iş için hiç uygun değildir.
- Kulenin yüksekliğini çocuğun hazır bulunma durumuna göre artırabilir ya da azaltabilirsiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- Görme yetersizliği olan çocuk için küpleri üstü üste dizerek kule yapmayı öğretirken bir eliyle kuleyi tutup diğer eliyle küpü almasını sağlamalısınız. Bu esnada duvar, koltuk gibi yerlerin yakınında olursanız buralardan da kendisinin ve kulenin konumu ile ilgili ipucu almasını sağlamış olursunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için küplerden kule yapma çalışması yaparken küpleri duvara ya da sert bir kutuya yaslanmış şekilde dizerseniz devrilme ihtimali azalacaktır. Çocuk elindeki küpü kulenin üstüne koyarken alttaki küpleri tutabilirsiniz. Çocuğun gövde dengesinin daha iyi olduğu pozisyonda kule yapmasını sağlayınız (örneğin oturarak yapması ayakta dururken yapmasına göre daha başarılı olmasını sağlayabilir.).
- İştme yetersizliği olan çocuk için model olmayı tercih etmelisiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için çalışırken küpleri önüne koymak yerine elinizde tutabilirsiniz. Her seferinde ona bir küp uzatırken sizinle göz kontağı kurmasını bekleyebilir ya da "Ver." diyerek sizden sözlü bir talepte bulunmasını sağlayabilirsiniz. Küplerin ulaşması gereken yüksekliği somutlaştırmamız çocuğun motivasyonunu artıracaktır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz sandalyeye oturtun ve masanın üzerine 7-9 adet küçük süt kutusunu üst üste koyarak kule yapınız. Sonra bu kuleyi çocuğunuz ile birlikte deviriniz. Bu etkinlik çocuğunuzun hoşuna gidecek ve tekrardan süt kutularını üst üste dizmeye teşvik edecektir.
- Mutfakta vakit geçirirken boş konserve kutularını ya da çamaşırları yerleştirirken havluları, kibrit kutuları, kalem kutularını, yumurta kutuları, ayakkabı kutuları gibi nesnelere etkinlikler çeşitlendirilebilir.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 7-9 nesneyi üst üste koyuyor mu?

Çocuğunuz birbirini izleyen üç gün boyunca küp gibi benzer şekil ve büyüklükteki 7-9 nesneyi üst üste koyuyorsa, bu beceriyi yerine getirebiliyordur. Bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

